

ערבות

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 82 | אדר תשע"ט | מרץ 2019

נקודת מבט

מהי אנתרופולוגיה תרבותית-חברתית ומה אפשר ללמוד ממנה על החיים בערבה? איך אפשר לראות מנקודת מבט חדשה את מה שנתפס כ"מובן מאליו" ומה הם היחסים המתקיימים בערבה בין הקהילה לסביבה? את התשובות תוכלו לקרוא במאמר של לירון שני, בן הערבה ואנתרופולוג. עמ' 14

רועי גלילי מגלה מה פריחות
במדבר יכולות ללמד אותנו
עמ' 30

עודד קינן על מרכז חדשני ללמידה
מבוססת פרויקטים
עמ' 22

על גישור קהילתי ואיך ניתן לצאת
בשלום מקונפליקטים בקהילה
עמ' 18

אביב של בריאות, סביבה וקיימות בערבה

יעל חביב

מנהלת היחידה הסביבתית
052-3665976
sviva@arava.co.il

עירית שחר (רווח)
מנהלת בריאות וגיל שלישי
052-3666171
iritr@arava.co.il

ועוד מגוון אירועים
ופעילויות אזוריות
פרטים בהמשך...

2.4 | יום הניקיון הלאומי

פעילות ניקיון וסביבה בבית הספר
האזורי "שיטים".

תרופה מנצחת

מבצע איסוף תרופות פגות תוקף בשיתוף
מרפאות "כללית" ביישובים והמכירות,
במהלך חודש אפריל.

היחידה הסביבתית
ומחלקת הבריאות
מזמינות אתכם לקחת
חלק במגוון פעילויות
לקידום איכות החיים,
הבריאות והסביבה
בערבה.

11.4 | יום בריאות וקיימות

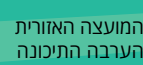
יום בריאות ואורח חיים בריא
לעובדי המועצה ושלוחותיה.
טורניר Streetball
בארגון מכינות הערבה.

3.4 | תרבות הצריכה

מופע והרצאה של ריקי בליך,
מיועד למחלקת נוער, גיל שלישי
וקהילת הערבה.

סטודיו ארבה
STUDIOARAVA.CO.IL

מסעדת פרם אורסולה בערבה מאחלת

חג אביב שמח

מי ייתן ונדע אהבה ושובע לכולם

שעות פתיחת המסעדה בחוה"מ פסח

19.4 | יום ו' ערב החג סגור

20.4 | יום שבת סגור

21-27.4 | חוה"מ פסח ובסופ"ש 12:00-22:00

מסעדת פרם אורסולה | בכניסה לצוקים
www.ursula.co.il | 08-6444421

מסעדת פרם אורסולה מזמינה את כולכם להתפנק בתפריט כפרי ואיכותי,
שיחודו בחומרי הגלם הטריים ובעובדה שמטבח המסעדה מכין הכל בעצמו.

דבר ראש המועצה

שלום לכולם,

בחודש שעבר, בשעה טובה, ולאחר שמשרד הפנים אישר את מינוי חברי המליאה החדשים, התקיימה ישיבה ראשונה וחגיגית של מליאת המועצה. חברי המליאה החדשה הם: דוד מזרחי - נציג עידן, רבקי אופיר - נציגת חצבה, שגיא קליין - נציג עין יהב, יואב מויאל - נציג ספיר, ארבל בן-נובל - נציגת צופר, אוסי וינטר - נציגת צוקים ואודי בר - נציג פארן. עבודתם של חברי המליאה מתבצעת בהתנדבות ומטרתה להתוות את מדיניות המועצה בכל תחומי פעילותה ולוודא שהצרכים של היישובים והתושבים מקבלים את המענה הטוב ביותר מבחינה תקציבית ובכל הקשור לשירותים שהמועצה מספקת והיעדים שהמועצה שמה לפיתוח וקידום האזור.

במהלך הישיבה הראשונה קיבלו חברי המליאה מינוי רשמי, לאחר מכן נתן עו"ד רועי פטריק, היועץ המשפטי של המועצה, סקירה על מבנה המועצה והעבודה השוטפת בה והציג את הכללים והנהחיות לעבודת המליאה וסמכויותיה. בתקופה הקרובה תתכנס המליאה למספר ישיבות בתדירות גבוהה מהרגיל, על מנת לאשר את תוכניות העבודה ותקציב המועצה לשנת 2019. חברי המליאה יקבלו על עצמם חברות בוועדות המועצה השונות, ובהמשך ידונו בחזון המועצה המתגבש בימים אלו.

בשבועות הקרובים יסיירו חברי המליאה באזור על מנת להכיר מקרוב תהליכים ופרויקטים הנמצאים בעבודה. בסיור ישתתפו גם חברי המליאה היוצאת ובמהלכו יתקיים טקס פרידה מהחברים היוצאים: רועי גלילי מעידן, אבי שדה מחצבה, פיטר רבין מצופר ומגי יועץ מפארן. אני מודה להם על עבודתם החשובה ועל מעורבותם בקידום המועצה לאורך השנים. בהצלחה לחברי המליאה החדשה - הממשיכים והחדשים.

בהזדמנות זו אני מזכיר שהפרוטוקולים של ישיבות מליאת המועצה מפורסמים באתר המועצה וניתנים לצפייה בכל עת.

בסוף חודש פברואר ביקרו בערבה שלוש משלחות של JNF ארה"ב שכללו את חברי הדירקטוריון בראשות המנכ"ל ראסל רובינסון, את חברי ועדת הדיור וקרן המים. מטרת ביקורי המשלחות הייתה לראות את התקדמות הפרויקטים שבהם JNF מעורבת בתחום התשתיות ואיכות החיים בערבה.

המשלחות סיירו בהרחבות בעין יהב, חצבה, עידן וצוקים והתרשמו ממראה הבתים הנבנים בימים אלו ביישובי המועצה. סיום הנחת התשתיות ובעקבותיו התחלת בנייה בהרחבות היישובים הם שיאו של תהליך ש-JNF, ועדת הדיור וקרן המים הפועלות במסגרתו, היו מעורבות בו לאורך השנים.

המשלחות ביקרו בספיר במרכז הספורט ובריכת השחייה ובמרכז החילוץ וההצלה האזורי אשר מצויים בבנייה, ובקמפוס המשתלמים החדש שבנייתו הסתיימה לאחרונה. כל הפרויקטים הללו הם פרויקטים שבהם JNF מעורבת, והם עתידים לחולל שינוי משמעותי באיכות החיים של כל תושבי האזור.

השותפות ארוכת השנים עם JNF ארה"ב ותמיכתה בקידום ההתיישבות בערבה מאפשרות לנו לפתח את האזור ולבנות עתיד טוב לקהילה. תושבי הערבה ייהנו מפירות העשייה המשותפת וממעורבותם החשובה של חברינו ב-JNF ועל כך, תודה!

פורים בפתח, אני מאחל לכולנו חג שמח.

אייל בלום

תוכן עניינים

3	דבר ראש המועצה
4	חדשות ערבה

כתבות

14	אנתרופולוגיה בערבה, לירון שני על המחקרים שערך בערבה
18	המקום שבו אנו צודקים, דרכים לפתור מחלוקות בקהילה
22	מסע אל העתיד, עודד קינן על פרויקט "Make ערבה"

מדורים

26	אישון במדבר
27	עשינו עסק
28	ללוש
30	אבנים מתגלגלות
33	אומרים שהיה פה שמח
34	עשה זאת בעצמך
35	שירה
36	חיים ברשת
38	המוח: תשבץ היגיון וחידות

תוכן נוסף

40	לוח אירועים
----	-------------

עורכת

רינת רוזנברג

עריכה לשונית

צופית לדרגבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

מועצה איזורית ערבה תיכונה

צילום שער

נוף ערבה

צילום: דני הדס

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

צילום: תניה פונס אלון

משלחת JNF בערבה

מנכ"לית

שילוט אלקטרוני יוצב בתחנות ההסעה על כביש 90

בפגישה שערכתי במשרד התחבורה אושר מימון להצבתם של 16 שלטים אלקטרוניים בתחנות ההסעה של התחבורה הציבורית בצמתים לאורך כביש הערבה. השלטים יעודכנו און ליין בלוחות הזמנים ובמועדי הגעת התחבורה הציבורית. אושר גם מימון נוסף של משרד התחבורה עבור ההסעות של אוטובוס המועצה בשעה 16:30 המסיע את

הילדים המשתתפים בחוגים. בפגישה הגשנו גם בקשה לתעריף שווה לרכישת כרטיס "חופשי יומי" בתחבורה הציבורית לכל יישובי הערבה. נכון להיום היישובים מעידן ועד עין יהב שייכים לפוליון מצפה רמון ואילו היישובים מספיר ועד פארן שייכים לפוליון אילת. המשמעות היא תעריף כמעט כפול, לכן דרשתי תעריף שווה לנסיעה לכל יישובי הערבה. בימים הקרובים יתחיל ביצוע פרויקט הסדרי הבטיחות בתחבורה בכל היישובים. אבנר ישראל, קצין הבטיחות של המועצה, וכרמל הר, מהנדסת המועצה, מלווים את הפרויקט

רויטל טריפלר
מנכ"לית

חינוך

משלבים טבע וסביבה במסגרות החינוכיות

מקבלים ילדי הערבה שפע של פעילויות חינוך והוראה הנסמכות על הסביבה, משתלבות בתוכנית הלימודים, מעשירות את עולמם ואת נפשם ומחברות אותם אל הסביבה הקרובה ואל הטבע.

אחד היתרונות שיש למערכת החינוך בערבה הוא הסביבה הייחודית שבה אנחנו חיים, האפשרות שיש לנו להיות במגע בלתי אמצעי עם הטבע והמדבר שסביבנו. במערכת החינוך בערבה, מהגן ועד לסיום הלימודים בבית הספר,

צילום: עדי ניר לוי

גן יער

טיול שנתי באזור שדה בוקר

צילום: באדיבות מחלקת חינוך

היו אמונים על מנהלות הטיול. התלמידים עברו מסע של שלושה ימים, התמודדו עם תנאי שטח ומזג אוויר מאתגרים וחזרו עם חוויות מהמסע.

השותפות של ההורים במפעל מורכב ונפלא זה היא ייחודית לביה"ס שלנו. תודה לכל מי שלקח חלק בארגון, בהוצאה לפועל ובהשתתפות בטיולים - לגרעינים, רכזות, מחנכים, מורות, הורים, לצוות המועצה ולכל מי שהושיט יד. בחטיבת הביניים החלה לפעול השנה תוכנית המבוססת על תפיסה המוכרת בחינוך סביבתי - "לימוד מבוסס מקום". תפיסה זו מתאפיינת בלימוד המחזק מודעות למקום שבו אנו חיים, בהקשר של אקולוגיה וחברה. מתוך תפיסה זו, מופעלת בשיתוף רט"ג ורשות הניקוז תוכנית "מקומי בטבע". בתוכנית משתתפים השנה תלמידי כיתות ח' ומטרתה לחבר בין הנושאים הנלמדים בכיתה לבין הסביבה האקולוגית וקהילת הערבה. התוכנית כוללת, לצד שיעורים בכיתה, סיורים וטיולים בנופי הערבה.

היציאה לטיולים השנתיים ולפעילויות התוספתיות שפועלות בבתי הספר מתאפשרת הודות לתשלומי ההורים אשר נגבים בהתאם לחוזר מנכ"ל ובהשלמת מימון שנעשית על ידי המועצה. אנו מודים להורים על חלקם החשוב בקידום התוכניות והוצאתן מן הכוח אל הפועל.

אלעזר פויכטונגר וצוות מנהלי החינוך

במו"פ, נפגשים עם החוקרים ולומדים על עבודות המחקר שמתקיימות במסגרת המו"פ. הטיולים השנתיים נקבעים לפי שכבת הגיל ולפי תוכנית הלימודים. התלמידים יוצאים לטיולי שטח, סיורים לימודיים ופעילויות במוזיאונים ומרכזי מדע מגוונים.

אנו נמצאים בתהליך של למידה, הרחבה ושיפור של תוכנית הסיורים והטיולים לקראת שנת הלימודים הבאה, מתוך "אני מאמין" שהערך המוסף שאותו מקבלים התלמידים הוא משמעותי ותורם לחוויה האישית ולאקלים הכיתתי והבית ספרי.

בחטיבת הביניים ובבית הספר התיכון: הטיולים השנתיים של בית הספר התיכון והחטיבה התקיימו בהצלחה בחודש שעבר. הטיול השנתי הוא גולת הכותרת של העשייה החינוכית-ערכית שלנו, עשייה המאפשרת לתלמידים לימוד והתנסות, יציאה מאזור הנוחות והתמודדות עם קושי. תוכנית הטיולים של בית הספר בנויה כך שלאורך שש השנים בתיכון, כל תלמיד מטייל ברוב אזורי הארץ. הטיולים השנה התקיימו באזור הדרום.

תלמידי חטיבת הביניים יצאו למסע באזור שדה בוקר, תלמידי שכבה י' טיילו במדבר יהודה ותלמידי י"ב בהרי אילת. את הטיולים ליוו מחנכי הכיתות, צוות מורי מקצוע שהצטרפו לכיתות השונות, גרעינים ומדריכים. לטיולים הצטרפו הורים אשר חלקם טיילו עם התלמידים וחלקם

בגיל הרך: במהלך שנת הלימודים, ילדי גני החובה יוצאים לטייל ברחבי הערבה במסגרת תוכנית הטיולים הממומנת מתשלומי הורים והמועצה. צוות הגן בוחר את היעד והמסלול שבו יטיילו. בשנת הלימודים הנוכחית, מרבית הגנים יצאו לטיול לעיר אובות ועץ השיזף הגדול בהדרת צוות בית ספר שדה חצבה. הילדים לומדים על עץ השיזף העתיק, מי חנה בצילו, כיצד הגיעו אליו מים בעבר, ובאמצעות משחק והצגה מכירים את הדמויות ההיסטוריות שחלפו במקד חצבה, משלמה המלך ועד חיילי צה"ל. פעילות זו נעשתה בשיתוף ובסיוע היחידה הסביבתית של המועצה. אנו מעודדים מאוד יציאה לטיולים בסביבת הגן כשגרה ומאמינים שמתרחשת שם למידה משמעותית.

דוגמה יפה במיוחד ניתן למצוא מדי שבוע ב"גן צבר" במושב עידן. הגן יוצא ליום שלם של פעילות בחורשה בהובלת הגננת עדי ניר לוי, בהתאם למודל "גן יער" שקיים במקומות רבים בארץ ובעולם. "היער" שלהם הוא חורשה קטנה הממוקמת בצד הדרומי של מושב עידן. הפעילות בחורשה מאפשרת לילדים לפתח מיומנויות שונות כמו: חוזק וכושר גופני, יצירתיות, שיתוף פעולה ועזרה הדדית, התמצאות, סדר והתארגנות במרחב, בדיקת גבולות הגוף והתמודדות עם פחדים ומיומנויות של חקר ולימוד עצמאי. מעבר לכל היתרונות הללו, הבילוי בחורשה מהנה מאוד ומעצים את תחושת המסוגלות של הילדים. יום שלם בחורשה דורש הערכות רציניות. צוות הגן והגננת המובילה דינדין מתגייסים, מאפשרים וגורמים לזה לקרות.

בבית הספר היסודי: היציאה לשטח והלמידה מחוץ לכותלי הכיתה תופסים מקום משמעותי גם במסגרת שגרת בית הספר היסודי. המרחבים הפתוחים מזמנים פעילויות ולמידה אחרת ומהווים כלי חינוכי עבור הצוות ועבור התלמידים. בשנים האחרונות מתקיימות בבית הספר פעילויות חוץ בכמה מסגרות הכוללות סיורים, למידה חוץ כיתתית וטיולים שנתיים. הסיורים מתאפשרים בזכות שיתוף הפעולה עם חממת הערבה והם מתקיימים במסגרת שכבתית. הסיורים מפגישים את התלמידים עם הטבע הקרוב להם - שמורת שיזף, נחלי הערבה ואתרים מעניינים הנמצאים באזור. התלמידים מבקרים ולומדים בחממת הערבה

מרכז קהילה ערבה

450 משתתפים לקחו חלק בחגיגת טיולים אזורית

צילום: רונן ליפשיץ

חגיגת טיולים וכנס גרעיני עודד

שהתקיים במסגרת כנס לימוד ערבה חולקו השנה מלגות המצטיינים **להיא-לי לזראה, גיא רייס ושקד בלייברג** שהתקבלו לתוכנית מצטיינים בלהקת בת שבע, **לאורי נפתלי ונתן גוטפלד** המתאמנים בקבוצת שחיינים מצטיינים בעומר, **לאריאל רבין** המשחק בקבוצת כדורגל באילת, **לרועי ליבנה** המתאמן בקרטה בדימונה ו**לדניאל דדון** שהתקבל לתוכנית לימודים למצטיינים באוניברסיטת בן גוריון. כל הכבוד לזוכים. אנחנו מאחלים להם המשך צמיחה והתקדמות, כל אחד בתחומו.

שבוע דיבור חדש: באמצע פברואר צוין ברחבי הארץ ובערבה שבוע הגישור והדיאלוג - "שבוע דיבור חדש". במסגרת פעילות מרכז הגישור אנחנו מנסים להטמיע בערבה פתרונות לקונפליקטים בדרך של דיאלוג והגעה להסכמות, במקום הכרעה וניצחון על הזולת. במסגרת "שבוע דיבור חדש" התקיימו מספר אירועים: "תה, גישור ועוגייה" לילדים, מפגש של המשתלמים עם הגיל השלישי לשיח של הכרות וסדנת הכשרה לבניית הסכמות עבור בוגרי קורסי הגישור. לשמחתנו, התהליך שאנו מובילים זוכה להיענות, וכבר התחלנו לקבל פניות לתהליכי גישור מתושבים בערבה. אנחנו מזמנים אתכם לפנות לתמר שנאן - רכזת מרכז הגישור gishur@arava.co.il.

אילת להב ביגר

מנהלת מרכז קהילה ערבה

והולכים, רובם הופכים לבני בית, ומחצית בני הגרעין הראשון נישאו לבנות הערבה... אנחנו מקווים שהקשר המחודש לערבה יוביל לחזרתם לכאן ביום מן הימים. תודה גדולה לאלירז ולצוות מחלקת הנוער על ארגון כנס מוצלח ומכובד.

כנס לימוד ערבה: קרוב ל-300 איש השתתפו בכנס לימוד ערבה שהתקיים בחודש שעבר בפעם ה-11. גם השנה הצליחו צוות המתנדבות המובילות את הכנס לגייס מרצים. המרצים דיברו על נושאים מתחומים שונים: יהדות, חברה, חינוך, תרבות, אקטואליה, ארץ ישראל ומדינת ישראל. בין המרצים היו ג'קי חוגי, חנה יבלונקה, תומר אביטל, ארי שביט, אורית קמיר, יעל גוראון ועוד רבים וטובים. חברי המכינות הנחו חברותא בנושא "הגדת - דור לדור יביע אומר", וחנן בן ארי הופיע במופע מוזיקלי סוחף. תודה גדולה למתנדבות: ליאורה פוליקר, מיכל אגר, גילה רז, שוש לוביש, דרורה נגב והוריה נב הפועלות שנה אחר שנה ליצירת כנס מרתק, לצופית לזראה - רכזת התרבות ולמיכל מלצר והדס עדין המפיקות.

מלגות למצטיינים: מדי שנה מרכז קהילה והמועצה מעניקים מלגות לתלמידים מצטיינים שהתקבלו לתוכניות ייחודיות הפועלות מחוץ לערבה. מטרת המלגה היא לסייע לתלמידי הערבה לממש את יכולותיהם ולתמוך בעלויות הנסיעה הגבוהות אל מחוץ לערבה. בטקס

במסגרת אירועי ט"ו בשבט התקיימה גם השנה חגיגת טיולים, הפעם סביב עיר אובות, היא מצד חצבה. במסגרת האירוע הוצעו סיור צפרות בשמורת שיזף, סיור ארכיאולוגי במצד חצבה, טיולים בגבעת חצבה וניווט בנחל חצבה. לשמחתנו, כל מסלולי הטיול המוצעים התמלאו מטיילים, ולמעלה מ-450 איש הגיעו לאירוע - מבוגרים, משפחות, ילדים ונוער. תודה גדולה למדריכי הטיולים - עודד קינן, עדי מטמון, בית ספר שדה חצבה, חוגי סיירות, דרך לוטן, הילה אלבז מפרויקט "אמץ שיטה" ואורן פריטל פקח רט"ג. תודה מיוחדת לחניכי שכבת ט' שבאו לעבוד בשטח עם אורן הפקח. בצהרים התכנסו כולם בעיר אובות למופע מוזיקלי של Magical Band בשירי הביטלס. זו השנה השנייה שהאירוע מתקיים בהצלחה רבה, במושגים שלנו זו כבר ממש מסורת... ניפגש בשנה הבאה סביב אתר יפה אחר בערבה.

כנס גרעיני עודד לדורותיהם: יחד עם חגיגת הטיולים, ציינו בכנס ובסופשבוע נוסטלגי 20 שנה לפעילות גרעין עודד של תנועת בני המושבים בערבה. בכנס השתתפו כ-130 גרעינרים ובני משפחותיהם. גרעין עודד הראשון הגיע לערבה לפני 20 שנה. מטרתו הייתה (ועדיין) להפגיש את בני הנוער עם מדריכים צעירים ממקומות אחרים בארץ, להביא רעיונות ומחשבות חדשים, לחבר למקומות אחרים ולתנועה ולתמוך בכלל בפעילות הנוער. מאז ועד היום גרעינרים באים

צילום: גילה טל

"חברותא" בכנס לימוד ערבה

גיל שלישי בריאות והתנדבות

גיל שלישי

פעילות בין-דורית ורב תרבותית

צילום: אריאל ענבר

עבודות שיקום באתר עין מרזב

צילום: דליה עוזדור

משתתפי הפעילות המשותפת לגיל השלישי ולמרכז המשתלמים

בתקופה האחרונה התקיימו מגוון פעילויות לגיל השלישי אשר זימנו מפגש בין-דורי ורב-תרבותי בין הגיל השלישי לקבוצות שונות בקהילה. כך היה במפגשי הכנה ואימון שהעבירו בני ובנות הגיל השלישי לכיתות ד' לקראת התחרות "אלוף העברית" בבי"ס "שיטים", וכך גם במפגש בפעילות רב-דורית לשימור שהתקיים בעין-מרזב בשיתוף ה"קתדרה לווטיקי הערבה", רשות העתיקות, היחידה הסביבתית ו"אמץ שיטה" עם תלמידי תוכנית המצטיינים של בית הספר היסודי. מפגש רב-תרבותי נוסף ואחר התקיים במסגרת "שבוע דיבור חדש", ואותו הנחתה דליה-עוזדור עם חוג "סוגיות בזקנה" וקבוצת המצטיינים של מרכז המשתלמים. למפגשים אלה יש חשיבות לכל המשתתפים: המבוגרים מוסיפים ערך מוסף וניסיון למפגשים ושומרים על מקומם הייחודי בקהילה והילדים והסטודנטים נהנים מאינטראקציות אשר מעשירות את עולמם ואת הקשר שלהם עם קהילת המבוגרים.

בריאות

שירות חדש למבוגרים בערבה

החל מחודש מרץ התחילה לעבוד במסגרת מרכז הרפואה האזורי קלינאית תקשורת למבוגרים למענה וטיפול ריפוי בדיבור. בחודש שעבר נפתחה בחסות קופ"ח כללית סדנה לגמילה מעישון. זהו המחזור הרביעי של סדנאות אשר נפתחות אחת לשנתיים מתוך הגישה שמובילה המועצה - להנגיש לתושבי הערבה שירותים ופעילויות המסייעים לשמור על אורח חיים בריא ובמטרה לתת לתושבים כלים מתאימים לקידום בריאות ומניעה.

עיריית שחר

מנהלת מחלקת גיל שלישי,

בריאות והתנדבות

שירותי בריאות ושיקום למבוגרים כאן אצלנו בערבה!

חדר פרא-רפואי חדש במרפאה האזורית בספיר ובו מוצעים

ריפוי בעיסוק יומיים בשבוע ע"י המרפאות בעיסוק נרי מזור ויפעת גולדשטיין.

פיזיותרפיה אחת לשבוע ע"י הפיזיותרפיסט משה בן-שבת.

ריפוי בדיבור (קלינאות תקשורת) יום בשבוע ע"י קלינאית התקשורת מעין יהושע.

ליווי תזונתי יעוץ תזונאי אינטראקטיבי מרחוק.

*השירות ניתן דרך קופת חולים, לקביעת תור מרפאת ספיר: 08-6592223

טיפול פסיכולוגי-ריגשי בשותפות עם המרכז הטפולי ערבה

טיפול פסיכולוגי-ריגשי למבוגרים דרך סל הבריאות ובהשתתפות הקופה.

*השירות ניתן דרך המרכז הטיפולי, לקביעת תור: 08-6592230

המועצה האזורית
הערבה התכונה
השפלה

שירותים חברתיים

שירות חדש: סיוע בסבך הבירוקרטי

המרחק הרב של תושבי הערבה ממשרדים ממשלתיים מעמיד אותנו בפני אתגר למצוא פתרונות יצירתיים שישמשו תחליף לנסיעות הארוכות. המחלקה לשירותים חברתיים מצטרפת למהלך ארצי לפיתוח מענה מונגש באמצעים דיגיטליים, מענה שעשוי לפטור את התושבים מנסיעות לקבלת שירותים. שי"ל - שירות ייעוץ לאזרח - מיסודו של משרד הרווחה, הוא גוף המושתת על מתנדבים מתחומים שונים שתפקידם לסייע לאזרחים בסבך הבירוקרטי. סניפי שי"ל פזורים ברחבי הארץ ונותנים לאזרחים שירות ומענה בייעוץ והכוונה. את הקמת שי"ל בערבה תנהל נגה גבורי. בשלב הראשון של הקמת השירות

תודה לאיה פויכטונגר ולציפי אמבר שמובילות את הפרויקט.

סדנה לפיתוח אישי ומקצועי: בחודש שעבר השתתפו 25 נשים יזמיות בסדנה לפיתוח אישי ומקצועי שארכה שלושה ימים והתקיימה במתחם האירוח "נוף צוקים". הסדנה כללה הכרות ותרגול של שיטת "יזמות קשובה" לניהול אישי ועסקי ובהמשך התקיימה הדרכה על ניהול פיננסי, משפחה וקריירה. שלושת ימי הפעילות היו פרי שיתוף פעולה של המחלקה לשירותים חברתיים עם מחלקת התיירות. בסיכום שלושת ימי הסדנה עלה מן המשתתפות צורך להמשך פעילות לנשים בערבה. בכוונתנו לתת מענה לצורך זה ולהמשיך בשיתופי פעולה עם המחלקות השונות המקדמות את הנושא.

דורית לוביש-פאיאנס
מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים

יגיוס מתנדבים שיעברו הכשרה מתאימה. בהמשך יתחיל השירות לפעול ולתת מענה וייעוץ בנושאים בירוקרטיים מול גופים שונים. **פרויקט חיבו"ק - חיבורים קהילתיים:** פרויקט התנדבותי שהחל לפעול בחודשים האחרונים ושמטרתו לזהות ולסייע לחברים בקהילה המצויים במשבר ולהציע להם סיוע שיתאים להם, נמצא בעיצומו של תהליך איוש מאגרי המתנדבים ביישובים. בפארן, עין יהב וחצבה הצטרפו למעלה מ-150 מתנדבים. מאגר המתנדבים בכל יישוב ינוהל ויופעל על ידי הצוותים שהוכשרו להתערבות ישירה בעת הצורך. פרויקט חיבו"ק יוצר מארג אזורי של תמיכה במצבי משבר של פרטים בקהילה. אנו מזמינים את התושבים לפנות לצוותי חיבו"ק בעת הצורך ולקבל מענה אישי, מקצועי ודיסקרטי. מידע בנוגע למרכזי הצוותים מופיע בפרסומים ביישובים.

החברה לפיתוח ובניין הערבה

עבודות פיתוח באזור התעשייה שלה"ב

החלו עבודות שיפוץ ובינוי של מרחב יזמות (AravaHubitat) במתחם האנגר 10 (בית האריזה הישן) באזור התעשייה. שיפוץ המרחב הוא חלק מתוכנית לפיתוח והרחבת היצע התעסוקות ליזמים. מרחב זה יאפשר עבודה משותפת של יזמים בפרויקטים משותפים ועצמאיים. השיפוץ מתאפשר הודות לסיוע של המשרד לפיתוח הנגב והגליל והחטיבה להתיישבות. שיפוץ המבנה צפוי להסתיים ביוני 2019.

לנוכח הביקוש לשטחי מסחר ותעסוקה באזור התעשייה, שודרגו תשתיות חשמל, תשתיות מים ותקשורת. יזמים המעוניינים בחללי עבודה, מחסנים, שטחי מסחר ומשרדים מוזמנים לפנות למור זילברשטיין מנהל הפיתוח.

מרוץ "גראן פונדו ערבה": לראשונה התקיים בערבה אירוע ספורט רכיבה מקצועית בין-לאומי - מרוץ האופניים "גראן פונדו ערבה". למעלה מ-1,000 משתתפים רכבו במסלולים

צילום: תומר פדר

גראן פונדו ערבה

משרד התיירות, משרד התרבות והספורט, המשרד לשיתוף פעולה אזורי וקק"ל.

נעמי בקר
מנכ"לית

תחרותיים קצרים וארוכים. האירוע הוא חלק ממרוצי גראן-פונדו המתקיימים בכל העולם, והוא סוקר בשידור ישיר בערוצי הספורט. המרוץ התקיים בשיתוף איגוד האופניים,

פיתוח

פורסמו מכרזים עבור חמישה מגרשים

בחודש ינואר התפרסמו מכרזים עבור חמישה מגרשים במתחם עיר אובות: שני מגרשים בייעוד קמפינג, מגרש אחד למסחר ושני מגרשים לבתי מלון. מתוך חמישה מגרשים שווקו עד כה שני המגרשים להקמת בתי מלון. מתחם נוסף מקודם על ידי מחלקת הפיתוח בסמוך לבית ספר שדה חצבה והמו"פ. אנו בראשיתו של תכנון תב"ע בשיתוף רמ"י להקמת מלון כנסים כחלק מקידום שטחי מלונאות, תיירות ומסחר. התב"ע צפויה לקבל אישור לקראת סוף 2019, לאחר האישור יפורסם מכרז.

מור זילברשטיין
מנהל פיתוח

ההזמנה לקבלת הצעות במכרז פומבי

פרסום מגרשים - מנהל מקרקעי ישראל:

מלונאות ונופש פארק ספיר 103,102,101

רשות מקרקעי ישראל מזמינה בזה הצעות לחתימה על חוזה חכירה ל-49 שנים עם אופציה להארכה לעוד 49 שנים, בגין השטח שפרטיו בעת פרסום המכרז הם כדלהלן.

פרטים נוספים ניתן למצוא באתר
רשות מקרקעי ישראל מחוז דרום
לפי מס' מכרז

מרכז ויידור

מרכז ויידור מסכם חמש שנות פעילות

מרכז ויידור ציין בחודש פברואר חמש שנים להיווסדו. סיכום של חמש שנות הפעילות מראה שלמעלה מ-180,000 מבקרים (מתוכם כ-17,000 מחו"ל) ביקרו בו ונחשפו אל החקלאות וההתיישבות בערבה. במרכז ויידור מתקיימים כנסים חקלאיים,

צמיחה דמוגרפית

40 משתתפים בכנס נקלטים

לאחרונה התקיים כנס לנקלטים בהרחבות קהילתיות ובנחלות החקלאיות ביישובי הערבה. מטרת הכנס הייתה לחשוף את המשפחות הנמצאות בתהליכי קליטה בערבה לגופים והמוסדות הפועלים בערבה ולשירותים הניתנים לנקלטים, היכרות עם מנהלי המועצה ונציגים ממשרדי ממשלה המעורבים בתהליך הקליטה (משרד החקלאות החטיבה להתיישבות ומשרד הכלכלה). בכנס הוצגו מגוון מסגרות

בין-לאומיים בתחומי סביבה וטבע ומפגשי חינוך ותרבות, נערכים בו סיורים והדרכות מקצועיות למשלחות חקלאיות וסטודנטים מרחבי העולם. במרכז נמכרים מוצרים מתוצרת מקומית והוא מהווה חלון ראווה וחשיפה לעסקים מקומיים.

היעד לחמש השנים הבאות הוא הכפלת מספר המבקרים, הרחבת פעילות המרכז והפיכתו לציר מרכזי בחשיפת החקלאות, התיירות וההתיישבות בערבה לקהל הרחב.

החינוך והתוכניות הייחודיות הפועלות באזור ואפשרויות הסיוע והליווי בתחום העסקי, בפיתוח יזמות ומידע פיננסי. בכנס התקיים יריד בנייה אשר בו הציגו בעלי מקצוע וחברות בתחום הבנייה את האפשרויות הזמינות לבנייה בערבה, שיטות ואפשרויות בנייה. בצוקים החלו לשווק את מגרשי המגורים בשלב ג' של היישוב. מתוך 57 מגרשים, 14 משפחות כבר בחרו את המגרש שעליו יקימו את ביתם. בהצלחה לכולם.

יונתן נריסנה

רכז צמיחה דמוגרפית ומנהל מרכז מבקרים

צילום: באדיבות המועצה

בתים ראשונים נבנים בהרחבת עין יהב

החברה לפיתוח ובניין הערבה

מרכז המשתלמים

בוגרי המחזור הרביעי סיימו את לימודי התואר השני

16 סטודנטים מהמחזור הרביעי של לימודי התואר השני במרכז המשתלמים סיימו את לימודיהם. טקס הסיום נערך באוניברסיטת תל אביב ב-19 בפברואר. הסטודנטים מקניה, וייטנאם, הודו, ניגריה, זימבבואה, דרום-סודן ואוגנדה השתתפו בתוכנית המשותפת לאוניברסיטת תל אביב ולמרכז המשתלמים.

במהלך השבוע שבו התקיים היום הפתוח בערבה, אירחנו משלחות ממדינות שונות, שגרירים ונציגים של משרדי הממשלה בישראל. הסטודנטים הציגו מודלים חקלאיים וריקודים מסורתיים.

בטקס חלוקת המלגות ע"ש יאיר גוראון שהתקיים ביום הפתוח, העניקה הקרן שתי מלגות לסטודנטים לתואר שני המבצעים את התזה שלהם במו"פ. זו השנה השלישית שבה זוכים הסטודנטים של מרכז המשתלמים במלגות מקרן גוראון.

בניית הקמפוס החדש של מרכז המשתלמים הסתיימה ואנו נערכים לאכלוסו. הקמת הקמפוס התאפשרה הודות לעבודה מאומצת של מחלקת גיוס משאבים ובתמיכה של JNF ארה"ב.

חני ארנון מנהלת מרכז משתלמים

הצילום הזוכה בתחרות צילומים בנושא "יום בחיי סטודנט בערבה" צילום: Nghia Truong from Vietna

ועדה מקומית - מחלקת הנדסה

נמשכות העבודות בכפר האומנים בצוקים

כפר האומנים עובר בימים אלה תהליך של שיפוץ והסדרה כולל שדרוג תשתיות, הסדרת מדרכות, טיפול במבנה הכניסה למתחם ועבודות נוספות. כפר האומנים הוא מתחם פעיל ויש לו חשיבות גדולה עבור פיתוח היישוב. מצב התשתיות במתחם היה עגום ולא אפשר את מימוש הפוטנציאל של המתחם שמהווה חלק ממכלול שלם של מרכז היישוב צוקים. מרכז היישוב כולל גם את המועדון החדש שנבנה בסמוך, גני הילדים ומזכירות

היישוב. אנחנו פועלים בראייה כוללת על מנת לתת מענה קהילתי שלם לצרכים של היישוב ושל התושבים.

הסתיימה העבודה על הקמתו של מבנה מרכז המשתלמים החדש בספיר. מרכז המשתלמים החדש כולל ארבע כיתות לימוד וחדרי פעילות נוספים, והוא מהווה תוספת למבנה המשתלמים ששימש את הסטודנטים ואת מרכז המשתלמים עד היום. במסגרת הקמת המבנה החדש נערך שיפוץ כולל של מבנה המשתלמים הוותיק אשר יהיה חלק מקומפלקס המשתלמים החדש.

כרמל הר-גמליאל
מהנדסת המועצה

היחידה הסביבתית

תמיכה בפרויקטים סביבתיים-קהילתיים בערבה

במסגרת קול קורא של המשרד להגנת הסביבה והיחידה הסביבתית במועצה הוגשו חמישה פרויקטים קהילתיים, מהם נבחרו שני פרויקטים שזכו בתמיכה כספית: פרויקט "חברותא" בעידן ופרויקט "ילדי החורשה" בחצבה. הפרויקט במושב עידן מקדם עידוד צריכת מוצרים יד שנייה - מסירה וקנייה (במחירים סמליים) של בגדים, נעליים ומשחקים, קיום מפגשים חברתיים רב-גילים ליצירת חיבור בין קבוצות אשר דרכן אינה מצטלבת בשגרת החיים במושב וסדנאות בדגש על קיימות ומחזור. בסמוך אליו תוקם גינה קהילתית לצמחי מרפא ותבלינים. לצורך הקמת הפרויקט ישופץ מבנה נטוש במרכז היישוב בעזרת מתנדבים ובשיתוף הקהילה, והעבודה תכלול הסדרה והנגשה של המקום.

הפרויקט "ילדי החורשה" בחצבה הוא פרויקט משותף של הקהילה וצוות הנוי של המושב. לפני כשנתיים שונה תוואי הגדר ההיקפית של המושב וחורשת האשלים שהייתה עד אז מחוץ לגדר וסבלה מהזנחה נכנסה לתוך היישוב. קבוצה פעילה של הורים, ילדים ומבוגרים יחד עם צוות הנוי של המושב החלו לטפל בחורשה במסגרת פעילות שבועית שכללה הסדרת הנוי וההשקיה, הקמת גינת תבלינים, הקמת סככה ובניית ספסלי בוץ. החורשה הפכה למקום לפעילות של הקהילה ושל גני הילדים. הפרויקט שקיבל תמיכה מתרכז בהמשך אימוץ החורשה וטיפול כפינת טבע שמאפשרת משחק, פיתוח הדמיון, למידה על החי והצומח, פעילות חקר בנושאים שונים ויצירה בחומרים טבעיים כמו בנייה בצמיגים ובבוץ. יוקם בחורשה "בית תה" עם מטבח חיצוני והפעילות תוכל להתרחב ולגדול בהתאם לצורך ושיתוף הקהילה. בהצלחה לזוכים.

יעל חביב
מנהלת היחידה הסביבתית

הועדה החקלאית

סיור רשות האוכלוסין וההגירה בערבה

בסוף חודש ינואר ביקרו בערבה מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה פרופסור שלמה מור יוסף, ראש מנהל מעסיקים יואל ליפוביצקי וראש מנהל האכיפה יוסי אדלשטיין. בסיור הצגנו את הסוגיות השונות בתחום העובדים הזרים מתוך כוונה לקדם התאמות למציאות ולאתגרים שעיינו אננו מתמודדים. נפגשו עם חקלאים והעלנו מספר נושאים מרכזיים המחייבים טיפול: זירוז הליך זיכוי הוויזות בגין "ברחנים", פתיחת אישורים ממדינות נוספות להבאת עובדים זרים, מעורבות ישראלית של גורמים מקצועיים (מתחום החקלאות) בתהליכי מיון כוח האדם בתאילנד, כניסה של עובדים עונתיים והגדלת מכסת העובדים הזרים לחקלאות. ממשק העבודה שלנו עם רשות האוכלוסין וההגירה מתקיים על בסיס יומיומי. אני מאמין שסיור בערבה ופגישות עם חקלאים יסייעו לפתיחות ולאזון קשבת

רשות הניקוז

הסתיים פינוי המוקשים מנחל עידן

בשיתוף פעולה של רשות ניקוז ונחלים ערבה עם הרשות לפינוי מוקשים במשרד הביטחון, הסתיים לאחרונה פרויקט שבמסגרתו פונה שדה מוקשים שהונח בסוף שנות ה-60 בערוץ נחל עידן (ממזרח להרחבה הקהילתית בחצבה). הפרויקט ארך כשלושה חודשים. פינוי המוקשים בוצע לצורך הגברת ביטחונם של תושבי האזור ועל מנת לאפשר העברת תשתיות חיוניות להרחבה של מושב חצבה.

לאחר הפוגה של מספר חודשים מסתיו יוצא הדופן שחווינו, התחדשו הזרימות בנחלי הערבה בעקבות הגשם שפקד את האזור ב-7.2.19, שהיה בפיקוד אחיד על פני דרום

מצד משרדי הממשלה הקובעים את גורל החקלאות. תחום העובדים הזרים הוא אחד האתגרים הגדולים איתם אנו מתמודדים, ויש לטפל בו טיפול מעמיק ולהוביל בו לשינויים מהותיים. אני פועל לשם כך כמשימה עיקרית של הוועדה החקלאית.

החוברת הירוקה: לאחרונה פורסמה החוברת המיועדת לצורך מתן המלצה להעסקת עובדים זרים בחקלאות. המועד האחרון להגשת החוברת נקבע ל-5 במאי 2019. אנא הקפידו למלא את החוברת כנדרש והגישו אותה בזמן. אנחנו עומדים לרשותכם לסיוע במילוי החוברות. **קרן בונה טרה:** קרן בונה טרה מעניקה תמיכה

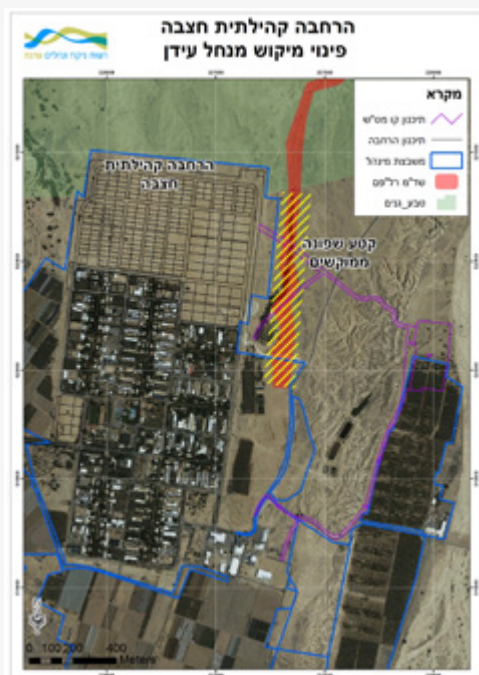
כספית למיזמים בתחום החדשנות החקלאית. בכל שנה נבחרים כשישה פרויקטים הזוכים לתמיכה בהיקף כולל של כחצי מיליון ש"ח. בנובמבר 2018, בעקבות קול קורא שפרסמה קרן בונה טרה, הגישו 20 חקלאים בקשות לתמיכה במיזמים חדשים. בימים אלה אנו מצפים להחלטת הקרן בנוגע להענקת התמיכה לפרויקטים הנבחרים לשנה זו. אנו נעדכן את הזוכים מיד עם קבלת החלטת הקרן, וכמדי שנה נזמן את הזוכים לקבלת המענק והצגת הפרויקטים שזכו בתמיכה.

אורן קורין
יו"ר הוועדה החקלאית

לאביגיל ברטוב

עם סיום עבודתך בניהול "עובדים לחקלאי הערבה" מיום הקמת החברה בשנת 2012, אנחנו מודים לך על העבודה המסורה, על האוזן הקשבת, על הזמינות, הרוח הטובה ועל היחס החם לחקלאים ולעובדים. היית לנו לעזר רב ואנחנו מאחלים לך הצלחה רבה בדרך החדשה.

בהערכה רבה ובתודה עמוקה,
הוועדה החקלאית וחקלאי הערבה

הנגב והערבה. במהלך אירוע זה ירדו בערבה התיכונה בממוצע כ-15 מ"מ. הזרימות נצפו במרבית הנחלים באזור, כולל הנחלים פארן, נקרות, צין וכמובן נחל הערבה. בעקבות הזרימות החזקות והסחף הרב שהביאו איתן, החלה רשות הניקוז לשקם את מעברי הנחלים מיד בתום האירוע. אנחנו מזכירים לכולם כי זרימות בנחל ערבה עלולות לסחוף איתן מוקשים ויש לנהוג בזהירות - אין לחצות את הנחל לפני שנעשתה עבודת פינוי של הסחף במעברים על ידי כלים כבדים ואין לעבור במקומות שאינם מוסדרים לשם כך.

לאחרונה סיימה רשות הניקוז את הסדרתם של שני מעברים איריים בשטחי החקלאות של מושב צופר. המעברים צפויים לשפר את הגישה ואת בטיחות הנסיעה לאחר אירועי זרימה ולהפחית את הצורך בתחזוקה שוטפת.

גיל סלוין
מנכ"ל רשות הניקוז

מנהל המו"פ מסכם שנה בתפקיד

חלפה שנה מאז התחלתי את תפקידי כמנהל המו"פ. שנה שבה למדתי ואני עדיין לומד בכל יום - את המקום והאנשים, את החשיבות הרבה של המו"פ ובעיקר את הפוטנציאל העצום שקיים בו. שנה שבה הזדמן לי להכיר עובדים מסורים, מקצועיים ואכפתיים שבעזרתם אפשר לקדם ולפתח את המו"פ ואת החקלאות בערבה.

מה חדש במו"פ

היום הפתוח מאחורינו. מרגש לראות שוב את החגיגה הגדולה הזו, את ההתרחשות והתנועה, את החברות הגדולות ביותר בארץ - כל השמות החמים בענף, שלא מוותרים על ההשתתפות בתערוכה. כמות המבקרים הוכיחה שוב שהחקלאות בכלל והערבה בפרט ממשיכות לשמש מקור לגאווה גדולה. **שלוחת המו"פ בפארן:** המו"פ והמושב עובדים בשיתוף פעולה על מנת לבדוק אפשרות לגידול מטעים בערבה, הקמת החממה הסתיימה ואנו ממשיכים לפתח את החלקה ולעקוב אחר התפתחות המטעים.

שדרוג תשתיות בתחנה: שיפור תשתיות המים, הולכה ובקרה על מנת ליעל את העבודה ולדייק בנתונים.

קידום מחקרים: לצוות המו"פ הצטרפה חוקרת חדשה בתחום אחסון הפרי לאחר קטיף, בדגש על שיפור חיי המדף. אנחנו עובדים על התאמת המחקרים המתקיימים במו"פ לדרישות החקלאים והשוק ובודקים אלטרנטיבות נוספות וחדשות להתאמת גידולים לאזור (בכלל זה פטל ואצות).

מחקר בגידול האמפ כהכנה לכניסה למחקר וגידול קנאביס: מחקר זה הוא חלק מתוכנית ארצית של משרד החקלאות לפיתוח מיומנות לעיסוק עתידי בקנאביס.

תוכניות להמשך

כניסה למחקר בקנאביס: אנחנו נערכים להקמת מערך שלם למחקר בקנאביס. המחקר יתייחס לכל שרשרת הערך משלב הזרעים ועד שלב המעבדה בתחנה על מנת לבצע מחקר עצמאי ולספק שירותי מחקר בתשלום.

כנס בינלאומי לפיתוח חקלאות באזורים צחיחים: בתחילת השנה הבאה (2020) יתקיים במו"פ כנס אשר מטרתו העיקרית היא לשים את הערבה על מפת החקלאות הבינלאומית, למצב את המו"פ והחקלאות בערבה כמקור לידע ולפיתוח ולהרחיב את ההזדמנויות והאפשרויות לשיתופי פעולה עם ארגונים וממשלות.

שמוליק פרידמן

מנהל מו"פ ערבה תיכונה וצפונית

תוכנית שנה ב' לבוגרי המכינות בערבה

בחודשים האחרונים אנחנו נערכים לקראת פתיחת **מדרשת הערבה - תוכנית שנה ב'**. מדובר בתוכנית המשך לתוכנית המכינה, ובה ישתתפו כ-15 חניכים בוגרי המכינות בערבה. התוכנית תימשך שבעה חודשים ותסתיים עם גיוס החניכים לצבא. התוכנית תשלב לימוד מעמיק, עבודה קבועה בחקלאות ומעורבות בקהילה. התוכנית מתוכננת להתקיים ביישוב ספיר ולהיפתח באוגוסט הקרוב.

תקנים למכינות (ושנות שירות): בימים אלו מוגשות רשימות החניכים למכינות לשנה הבאה. אנו נערכים לקליטתם של 120 חניכים בשלוש מכינות הערבה (40 בכל מכינה: חצבה, עין יהב, פארן). כמדי שנה אנו מקבלים 1500-2000 פניות לשלוש המכינות שלנו ונאלצים להחזיר תשובות שליליות לרבים מהפונים. לכל מכינה בארץ (כמו גם ש"ש) ישנו מספר מוגבל של תקנים הגדל בקצב קטן מדי (3%-5%) בכל שנה, ומביא לכך שיותר מדי שמניסטים נמנעים מלעשות ש"ש או מכינה משיקולי תקנים, על אף רצונם. מדובר בעיוות היסטורי שהיה ראוי שייפתר על ידי משרד הביטחון המקצה את התקנים לדחיית השירות. לצערי, הציבור הנפגע ביותר הוא הנוער החילוני בישראל היות שלמגזר הדתי אפשרויות רבות ומגוונות הרבה יותר.

פרויקט בר מצווה: בסוף ינואר נערך טקס עלייה לתורה של ילדי כיתה ז', בני ובנות המצווה. חניכי מכינת עין יהב חברו לפרויקט ונפגשו עם הילדים כשבוע לפני הטקס לטובת פעילות משותפת ומשחקי היכרות על הדשא בספיר. בבוקר הטקס העבירו חניכי המכינה פעילויות בקבוצות שכללו בין היתר לימוד ושיח על משמעות טקס העלייה לתורה.

אבישי ברמן

מנכ"ל עמותת בין השיטין

צילום: אדוארד קרפוב

ביקור נשיא המדינה ביום הפתוח. מימין לשמאל: אייל בלום, רובי ריבלין, דב ליטבינוף, ערן דורון, חנן גינת

30 אלף איש ביקרו באירועי היום הפתוח בערבה

ליום הפתוח שהתקיים בסוף ינואר הגיעו כ-30,000 מבקרים. לקראת האירוע ובמהלכו, פעלה מחלקת הביטחון בשיתוף כוחות הביטחון והמשטרה על מנת לשמור על בטחון התושבים והאורחים. תודה לצ'רלי ביטון, מש"ק הערבה ולסא"ל שחר נחמני, מפקד גדוד ברדלס, על העבודה המעולה ועל שיתוף הפעולה

שאפשרו לנו לנהל אירוע רגוע, בטוח ונעים. אירועי הגשם שאירעו בתחילת חודש פברואר גרמו למספר הצפות וחסימות כבישים באזור. אנו שואבים עידוד מגילויי האחריות של התושבים בנוגע לבירור על חסימות צירים ועל מצבם של מסלולי הטיול האפשריים ובהפניה של אורחים ומטיילים המגיעים לאזור, לברר ולבדוק את מצב המסלולים לפני כניסה לשטח. פעולות אלה חיוניות למניעה של אירועים מיותרים, ועל כך תודה לכולם על שיתוף הפעולה והאחריות שבה אתם נוהגים.

בחודש פברואר התרחשו מספר אירועים ביטחוניים בסמוך לגבול. כוחות הביטחון באזור, כיתות הכוננות והרבש"צים ביישובים וצוותי היחידה ללוחמה בטרור "מגיני הערבה", פעלו יחד עם כוחות הצבא באופן מקצועי ויעיל לנטרול האירועים ולהשבת השקט והביטחון. הטיפול באירועים מעיד על כך שיש לנו צוותי כוננות ויחידות מיומנות שאנחנו יכולים לסמוך עליהם ועל הנחישות והאחריות שלהם לביטחוננו.

נדב אילון
קב"ט

שותפות ביחד ערבה-אוסטרליה של הסוכנות היהודית

שנה שנייה לתוכנית להתמחות מדעית במו"פ

זוהי השנה השנייה שבה שותפות ביחד ערבה-אוסטרליה של הסוכנות היהודית מלווה סטודנטים בוגרי תואר ראשון מתחום המדעים המגיעים לתקופה של ארבעה חודשים ממלבורן לערבה, להתמחות מדעית ייחודית במו"פ ערבה תיכונה וצפונית. התוכנית הממומנת על ידי השותפות מציעה למועמדים מצטיינים הזדמנות להרחיב את מיומנויות המחקר המדעי שלהם באמצעות ניסיון בעבודה מעשית במעבדות ובמחקר במגוון תחומים בליווי חוקרי המו"פ. במהלך תקופה זו הם מפתחים את הכישורים המקצועיים שלהם ומעשירים את קורות החיים שלהם במטרה להגדיל את סיכויי קבלתם לתוכניות אקדמאיות מתקדמות. "עיצבנו תוכנית זו כדי לטפח את הדור הבא של מדעני המחקר, אנחנו שמחים להציע לג'נה טופלאנסקי ולג'וש רצ'בוך הזדמנות לעבוד עם מדענים בעלי שם על פרויקטים מדהימים, תוך שהם חיים בסביבה הנהדרת של הערבה. התמחות במו"פ של הערבה התיכונה תאפשר להם להשתתף במחקרים החדשנים בסביבה אינטלקטואלית ומאתגרת, כשטובי המדענים חונכים אותם באופן צמוד", אמרה גב' תמרה ברוס, יו"ר שותפות ערבה-אוסטרליה. ג'נה, בעלת תואר ראשון במדעים (זואולוגיה) מאוניברסיטת Monash ונרגשת לחזור לישראל

ג'נה טופלאנסקי וג'וש רצ'בוך

צילום: היא-לי בלוך-עשת

בעקבות זיכרונותיה הנעימים מהשתתפותה במסע "תגלית" בשנת 2014. "אני גאה מאוד על ההזדמנות שניתנה לי לנהל מחקר חקלאות במתקן החדש ביותר בערבה. אני נלהבת מהעיסוק בזואולוגיה ומצפה להרחיב את מערך המיומנות ואת מאגר הידע שלי ביחס לתחום המדעי".

ג'וש, בעל תואר ראשון במנהל עסקים ותואר ראשון במדעי הביו-רפואה מאוניברסיטת Monash, עובד על חקר מחלת ה-ALS עם ד"ר ניבה בלוס וצוותה. הוא נרגש להיות שוב בארץ, לאחר שבשנת 2014 היה בארץ בתוכנית של IBC למשך עשרה חודשים: "זוהי הזדמנות של פעם בחיים כדי להתקדם, ללמוד וליישם את כל מה שלמדתי באוניברסיטה. החיים בערבה בהחלט מוציאים אותי מאזור הנוחות שלי, אבל ללא ספק יגבירו את החוויה שלי". ג'וש וג'נה מתגוררים במושב חצבה. הם נפגשים

עם אנשים מקהילת הערבה, מסיירים איתם בשטחים החקלאיים ונהנים מארוחת ערב משפחתית עם המשפחה המאמצת שלהם, משפחת פלד מחצבה שפתחה להם את ביתה וליבה. הפרויקט פותח הזדמנות לחיזוק הקשר בין אוסטרליה לערבה, קשר זה הוא אחת המטרות העיקריות של השותפות והוא הזדמנות יוצאת דופן עבור הסטודנטים האוסטרליים, להתנסות בעבודת מחקר מעשית, מקצועית, תוך כדי למידה ושימוש באמצעים המתקדמים ביותר שעומדים לרשות החוקרים במו"פ. תודה לחברה לפיתוח ובניין בערבה, לצוות המו"פ, ד"ר ניבה בלוס וד"ר יאיר כהן שזו השנה השנייה שהם לוקחים חלק ומסייעים למשתתפים בפרויקט.

היא-לי בלוך-עשת
מנהלת השותפות

אנתרופולוגיה של תרבות, חקלאות וסביבה

לירון שני

האם יש תרבות אופיינית לערבה התיכונה? מה תפקיד ה'פרלמנטים' בחברה המקומית? מדוע כיום לא ניתן עוד להתעלם מעצי השיטה בערבה? איך אנשי הערבה הופכים את המדבר למקום שלהם? מה הכוונה ב'להתחבר לאדמה'? האם קיימת באזור 'ארץ בראשית שרגל אדם לא דרכה בה'? ואיך השווקים באירופה משפיעים על יחסי אנשים וזבובים בערבה?

את 'האחר' ו'הזר'. אך בעשורים האחרונים אנתרופולוגים פונים גם לחקור את התרבות שלהם עצמם (שהיא לרוב, התרבות המערבית) ולחקור דווקא את ה'מוכר'. אך שיטת המחקר האנתרופולוגית נשארה זהה פחות או יותר - תצפית משתתפת - כלומר שהייה ארוכה באזור (שדה) המחקר והתבוננות במה שאנשים עושים ואיך הם מסבירים את מה שהם עושים. זאת, יחד עם ראיונות, שיחות וניתוח חומרי ארכיון ועוד כלי מחקר. כל החומר נאסף ונארג לסיפור שלם, 'אתנוגרפיה' בשפה האנתרופולוגית, המנסה להציג בבירור את הקהילה הנחקרת ואת התרבות שלה.

לחקור את הבית

המחקר שלי הוא גרסה מוקצנת של מגמת המחקר בתרבות המוכרת. אינני חוקר רק בתרבות ובמרחב המוכרים, אלא ממש בבית. מחקר בתוך ועל הקהילה שבה גדלתי ושבה הוריי וחבריי עדיין מתגוררים. להיכרות אינטימית כזו עם קהילת המחקר ישנם יתרונות רבים וכמובן גם חסרונות. החיסרון

בהם נערכים בצורה מסוימת? (תשאלו את בת זוגי כמה זמן לקח לי לתכנן את הטקס לחתונה שלנו עד שהייתי שלם איתו...), מדוע אנחנו חושבים שיש דרך 'נכונה' לעשות דברים? ומה אפשר ללמוד מתרבויות אחרות ומדרכי חשיבה אחרות.

האנתרופולוגיה אינה גורסת כי בני האדם אינם מבינים את חייהם ושמטרתו של האנתרופולוג לחשוף אותם אל 'האמת', אלא שהמבט והחשיבה האנתרופולוגית יכולים לעזור בפירוק אותו 'מובן מאליו' ולהבין את התהליכים שעיצבו אותו. במובן זה, הגישה האנתרופולוגית שלפיה אני פועל (ויש גם גישות אחרות) אינה מציעה בהכרח פתרונות ואינה מגדירה מה נכון ומי צודק, אלא יותר מעלה שאלות, מציעה מחשבה שונה, מטילה ספק ומנסה להבין לעומק למה אנחנו עושים את מה שאנחנו עושים, אפילו אם אחר כך נמשיך לעשות את אותו דבר.

בעבר, אנתרופולוגים היו יוצאים לחקור שבטים ותרבויות אקזוטיות באפריקה, במזרח הרחוק או בדרום אמריקה, בניסיון ללמוד ולהכיר

א לו רק חלק מהשאלות שעולות מתוך המחקרים האנתרופולוגיים שאני עורך בערבה בשנים האחרונות.

כן, אני אנתרופולוג שחוקר בערבה. אומנם נולדתי וגדלתי בערבה (בעין יהב), והוריי ורבים מחבריי עדיין מתגוררים כאן, אבל אני גם אנתרופולוג אשר חוקר את הערבה ותושביה, בעיקר את היחסים שבין החקלאות לסביבה. הפירוש המילולי של אנתרופולוגיה הוא תורת האדם, ואכן, הדגש במחקרים אנתרופולוגיים הוא הבנת בני האדם, החברה והתרבות שבה הם חיים. האנתרופולוגיה התרבותית-חברתית, הענף שאליו אני משתייך, מתרכזת בחברה והתרבות הנוכחיים (בניגוד לארכיאולוגיה או אנתרופולוגיה פיזית המתמקדות לרוב בחקר העבר). אנתרופולוגיה זו מנסה לפרק את 'המובן מאליו'. כלומר, מנסה לתאר, לאתגר ולבקר את מה שנתפס כמצב 'טבעי', את מה שנדמה לנו כדרך הנכונה ו'האמיתית'. אנתרופולוגים מנסים להבין מה עומד מאחורי תופעה מסוימת. למשל, מה היא משפחה 'טבעית'? למה הטקסים שאנחנו משתתפים

פרלמנט יום שישי בעידן

צילום: אלכס ליבק

מהתפיסות הייתה ראייה שונה של הטבע והמקום, אך גם תפיסה שונה של לאומיות, ציונות וחזון מנוגד לעתיד המדינה. אף על פי שחברי שתי הקבוצות ראו את עצמם כ'ירוקים' האמיתיים וכממשיכי 'הציונות המקורית', הרי הפרשנות שלהם למה שזה אומר בפועל הייתה שונה מאוד.

בשיחות שהיו לי עם אנשים בערבה עלו נושאים די דומים. גם כאן, הייתה ביקורת על 'הירוקים', על ניתוקם מהטבע האמיתי ועל הפגיעה שלהם בציונות. הבנתי אז שתפיסת החיבור לאדמה אינה אופיינית רק 'למתנחלים', אלא מקיפה יותר ומכילה רבים בקרב מה שנקרא 'ההתיישבות העובדת'. וכך, לאחר שביצעתי סיבוב לימודים וחיים הרחק מההווה בערבה ומהחיים במושב, מצאתי את עצמי חוזר אליהם כדי לבחון את יחסי האדם והטבע בערבה.

העניין שלי בערבה הוא כמובן לא רק בסוגיות של סביבה-חברה. מעבר לזווית האישית-משפחתית, הערבה מבחינתי היא מרחב מרתק לבחינת סוגיות חברתיות ותרבותיות רבות, כר אנתרופולוגי פורה ועשיר. ניתן אולי לדמות את הערבה כדוגמה קיצונית לתפיסה הציונית של 'הפרחת השממה' ולאמונה שבעזרת טכנולוגיה והון אנושי ניתן לפתור כל בעיה,

חברתיים. יחסי אדם וסביבה הפכו לרלוונטיים אפילו יותר בעידן הנוכחי, עידן של שינוי אקלים וההבנה הגוברת של ההשפעה הדרמטית שלנו על כדור הארץ. נושאים של שימור ופיתוח, מחסור וזיהום מים, ניצול משאבים טבעיים, לצד צורך בביטחון מזון וצדק סביבתי, מעלים שאלות רבות וסוגיות של אי שוויון, רגולציה ויחסי כוח, גם בערבה.

במהלך לימודי התואר השני חקרתי את המאבק בין ארגוני הסביבה למפוני גוש קטיף על הקמת יישובים חדשים במזרח חבל לכיש. כאמור, במחקר אנתרופולוגי אתה יוצא לשדה המחקר עם רעיון עמום לגבי נושא המחקר ורואה מה עולה מן השדה. הדבר הבולט שעלה מן השטח היה הפרשנות השונה של שתי הקבוצות למושג טבע, וכך גם את הדרך לשמור עליו. המפונים תפסו והתחברו אל הטבע (או 'אדמה' - ביטוי שחזר על עצמו) באמצעות שלוש פעולות עיקריות: טיולים, נטיעות והתיישבות. לעומתם, אנשי הסביבה ראו בכל אחת מהפעולות האלו אפשרות לפגיעה והרס הטבע. לתפיסתם, הקשר אל הטבע הוא דווקא דרך הימנעות ממעורבות בו והדגשת מושגים כגון 'מגוון ביולוגי', 'מסדרונות אקולוגיים' ו'שטחים פתוחים'. לכל אחת

הבולט הוא האתגר של לפרק את אותו 'מובן מאליו' שפעמים רבות משותף לנחקרים ולי, וזה אכן הצריך מאמץ מיוחד. אך אחד היתרונות המרכזיים של היכרות כזו עם 'שדה המחקר' הוא שיכולתי לקיים יותר ממאה ראיונות עומק, לבצע תצפיות מרובות ולעיין במסמכים שונים, כולל מכתבים ויומנים אישיים של אנשי הערבה, שלא בטוח שהייתי מגיע אליהם אלמלא הקשר שיש לי אל המקום ואל האנשים, ועל כך אני מודה מאוד לכל מי שהסכים לפתוח בפניי את ליבו ואת ארכיונו. כיום, מחקר אנתרופולוגי יכול להיות על כל דבר. יש אנתרופולוגים שחוקרים טקסים, דתות, אוכל, יחסי עבודה, עולמות דיגיטליים ועוד. אני בחרתי להתמקד בשאלת היחסים עם הסביבה והפרשנויות השונות אליה - כלומר, איך אנשים שונים חושבים ומבינים מה הוא הטבע ומהם היחסים שלהם איתו, ובעיקר כיצד יחסים אלו מעצבים ומתעצבים בתוך הקשרים שונים כגון לאומיות, לחצים גלובליים, כלכלה וכו'.

העניין שלי בסוגיות של יחסי סביבה-חברה נובע מתוך ההכרה שיחסים אלו הם כבר לא סוגיות שמעניינות רק חובבי טבע ו'מחבקי עצים', אלא נושאים מהותיים להבנת תהליכים

ולמדבר, ואילו מן הצד השני, ההתיישבות והחקלאות בערבה פוגעות בסביבה. סביב פרדוקס זה התקיימו ומתקיימים בערבה מאבקים רבים. הצלחת גידול הפלפל בערבה, לפחות עד השנים האחרונות, הוביל למהלך של קליטה חקלאית והכשרת שטחים נוספים לשימוש חקלאי והגדלת הספקת המים ובכך להגדיל את השפעת ההתיישבות על הסביבה בערבה. אנשי ארגוני הסביבה ראו בחלק מהרחבות השטחים החקלאיים איום לשטחים פתוחים טבעיים ולהרס בתי גידול ייחודיים, ויצאו כנגד ההיגיון הכלכלי, הסביבתי והלאומי של הרחבת החקלאות בערבה. אנשי הערבה לעומת זאת, יחד עם אנשי ממשל רבים, רואים את עצמם עדיין כחלוצים - מפריחי השממה ושליחי המדינה לאורך הגבול.

אחד המושגים המרכזיים בעבודה שלי היה 'תחושת המקום' ('place of Sense'), כלומר איך אנשים הופכים את הסביבה שלהם לבית. המחקרים על 'תחושת המקום', אחד המונחים המרכזיים כיום בדיון על הקשר בין האדם למרחב, מראים כיצד יצירתו של 'המקום' כרוכה בשינוי הסביבה והנוף הנוכחי לצורך יצירת זהות מקום חדשה. שינוי זה מבוסס לרוב על תפיסה של איך צריך להראות הנוף של הבית. ביומנים, בשירים ובמכתבים שכתבו ראשוני המתיישבים בערבה, הפיכת הנוף שמסביב, בעיקר הנוף שבתוך היישוב, לנוף ירוק, נתפסת כניצחון על המדבר שמסביב. ראיית הטבע כנוף (בעיקר ירוק) המרובה עצים ופרחים, אופיינית לתפיסות הנוף הרצוי בחשיבה המערבית-המודרנית. לכן, ניתן לזהות גם בערבה מאמץ רב להפוך את סביבת המושב לכזו. הנוי בתוך היישובים בערבה הוא נוי של פרחים וצמחים תרבותיים, שאינם 'מקומיים' ואינם בהכרח מותאמים למדבר, אך הם בעלי גוון ירוק חזק וצבעוניות עזה, בניגוד למדבר הצהוב שמסביב.

שחקנית מפתח בהפיכת המדבר לבית ובמאבק כנגד השממה, היא החקלאות. למרות הקשיים הכלכליים וירידת קרנה של החקלאות בישראל, החקלאות, כפי שאתם יודעים, היא בסיס הקיום העיקרי במושבי הערבה. חווית המקום עוברת דרך החקלאות. חקלאות במושבי הערבה היא היום-יום במושב, היא הפרנסה העיקרית, הדבק הקהילתי וגם מרכיב מרכזי בתרבות והחברה המקומית שתופסת את החקלאות כ'הפרחת השממה'.

אבל הערבה שראשוני המתיישבים הגיעו אליה לא הייתה שממה. מעבר לבדואים - אשר היו באזור ולא יכלו לחזור לשטחים מעבר לנחל ערבה אחרי הצבת הגבול עם ירדן - בערבה

צילום: אלכס ליבק

פריחת צאלונים ביישוב

עם המדינה, ואם באמת החקלאות שומרת על גבולות המדינה (פירוט על מחקרים אלו ואחרים, כולל את עבודת הדוקטורט שלי, ניתן למצוא בדף שלי ברשת).

אך עיקר המחקרים שלי באזור עסקו ביחסים בין חקלאות לסביבה בערבה. במחקרים אלו אני מראה שאצל רבים מתושבי הערבה מתקיים פרדוקס ביחסם עם הסביבה: מצד אחד, הם

כל זאת לצד היותה קהילה מבודדת יחסית התלויה בחקלאות ובחסידי השוק הגלובלי.

חקלאות וסביבה

המחקרים שלי על הערבה עוסקים בנושאים כגון: כיצד נוצר ומופץ הידע החקלאי ומה תפקידם של החקלאים בתהליך, ניתוח 'הפרלמנטים' באזור ותפקידם החברתי (אני ממליץ לקרוא את עבודתו של הסוציולוג אבי שניידר, שספרו על התרבות האירגונית בערבה עומד לצאת בקרוב ובו הוא מגדיר את 'הפרלמנטים' כמעין 'מדורות שבט', 'מקום שבו גברי המושב נפגשים סביב מוקד שתייה או אוכל, ומחליפים מידע'). עוד כתבתי כיצד לחצי השווקים הגלובליים מעצבים את התרבות המקומית, ניתחתי את עלייתו ונפילתו של ענף הפלפל וכיצד החקלאות מעצבת את יחסי המעמדות והמגדר בערבה, ובחנתי את היחסים המורכבים של תושבי הערבה

עיקר המחקרים שלי באזור עסקו ביחסים בין חקלאות לסביבה בערבה. במחקרים אלו אני מראה שאצל רבים מתושבי הערבה מתקיים פרדוקס ביחסם עם הסביבה

רואים את עצמם כאנשי טבע וסביבה, אשר בחרו לגור בסביבה קשוחה מתוך אהבה לנוף

צילום: אלכס ליבק

מבלים בשטח

צילום: לירון שני

עצי תמר צעירים, עץ שיטה בוגר וחממות

בזבוב הים התיכון, שלא ממש הפריע לאף אחד שהוא היה פה, עד שהיה רצון לשווק לארה"ב. כלומר, צורך כלכלי הוביל למאבק כנגד משהו שלא ניתפס כמטרד עד אז.

בשביל רוב החקלאים בערבה, אימוץ ההדברה הביולוגית, כמו גם חקלאות אורגנית ושיטות אחרות, הם עוד כלים על מנת למקסם את היכולת להתפרנס מחקלאות. בניגוד למקומות אחרים בעולם, הופכות שיטות אלו בישראל ובערבה לחלק מהחקלאות הקונבנציונלית. אין כאן בהכרח מעבר לחקלאות 'ידידותית יותר לסביבה', אלא עוד חלק במערך האפשרויות העומדות בפני החקלאי. אין זה אומר שאין ללחצים אלו השפעה, שהדרישות לשמירה על מערכות סביבתיות אינן מחלחלות ומשפיעות על 'הנוף', על עולמם החברתי של אנשי הערבה ועל הפעולות שלהם בשטח. היחסים בין החקלאות לסביבה בערבה משתנים, אבל ההבנה שמערכות היחסים שלנו עם הסביבה והטבע הן קריטיות גם לחברה ולתרבות בערבה, עדיין לא חלחלה דיה.

הערבה משתנה, החברה בערבה משתנה, אבל גם הסביבה והטבע. המחקרים האנתרופולוגיים על הערבה יכולים לעורר חשיבה, לאתגר תפיסות קיימות או שהם יכולים להיתפס כשטות מוחלטת. אך לדעתי אנשי הערבה חייבים לחשוב בצורה מעמיקה יותר על משמעות החיים בערבה בשעה שהאקלים, המדבר והסביבה כאן משתנים. לנסות לחשוב מחדש על 'תחושת המקום' בערבה, בזמן שהמדבר והטבע 'משיבים מלחמה' כנגד הניסיונות לשנות, להפריח אותם ולשלוט עליהם.

חלק מתושבי הערבה ואחרים כנגד עקירות עצי שיטה. כל אלו שרטטו מחדש את מערכת היחסים בין עצי השיטה ואנשי הערבה ויצרו כאן מציאות שונה.

בערבה מתקיימים גם ניסיונות להפוך את החקלאות לידידותית יותר לסביבה. למרות שקיימים בערבה 'משוגעים' לדבר, המנסים למזער את הפגיעה החקלאית בסביבה, הרי שרוב השינויים הם תוצאה של לחץ כלכלי.

הניסיון ליצור גבולות ברורים, הפרדה בין השמורות לחקלאות, חוזר פעמים רבות בשיחות של כל המעורבים בערבה ומהווה את הציר המניע חלק גדול מהמתרחש בערבה בשנים האחרונות

החיכוך בין השוק הגלובלי לחקלאות בערבה משנה ומעצב את התרבות החקלאית ואת היחס בין החקלאות לסביבה. כך למשל דרישות האיכות של חלק משוקי היצוא, כוללות בין השאר גם ניסיון להסדיר את יחסי החקלאות והסביבה. הכפייה 'הסביבתית' של רשתות השיווק מאירופה וארה"ב השפיעה מאוד על היחסים בין החקלאות לסביבה בערבה. ניתן לראות כיצד נוצרה דרישה שהובילה לשינויים בניהול הפסולת, בשימוש בחומרי הדברה ובעיקר בעלייה במודעות לנושאים אלו. דוגמה מרתקת לכך לדעתי היא העלייה בשימוש בהדברה הביולוגית בערבה - כלומר שימוש בחרקים, על מנת להילחם בחרקים אחרים - בעקבות לחץ כלכלי ורגולטורי. באופן קצת הפוך ניתן להסתכל על המלחמה

מתקיימת והתקיימה מערכת עשירה של חי וצומח. כניסת ההתיישבות והחקלאות האינטנסיבית השפיעו רבות על הסביבה. מעבר לפגיעה בבתי הגידול, לשאיבות יתר ולזיהום, הגעתם של מינים תרבותיים של בעלי חיים, כאלו שהסתגלו לחיים לצד בני האדם והגיעו בעקבותיו לערבה, יצרו תוך עשרות שנים לא רבות סביבה אחרת, טבע אחר. מבחינת רבים מאנשי הסביבה וגם חלק מאנשי הערבה, זהו 'הטבע הלא נכון' שצריך להילחם בו. הניסיון להחזיר או ליצור מחדש את הטבע 'הטבעי' המתקיים בעיקר בעזרת הכרזת שטחים גדולים כשמורות טבע, לצד ניסיונות להחזיר בעלי חיים שפעם חיו פה כדוגמת הראם, הפרא ואחרים.

מבחינת רוב אנשי הערבה הפגיעה בסביבה הנגרמת מהחקלאות וההתיישבות היא מצערת אך הכרחית, כחלק מיצירת המקום, כחלק מהרצון להתפתח ולגדול. בעיני אנשי הערבה - החקלאים ופעילי הסביבה כאחד - הדרך הטובה ביותר לשמור על הסביבה מפני לחצי הפיתוח היא שמורות הטבע. אנחנו כאן, הטבע שם. שמורות הטבע במובן זה נתפסות כטבע האותנטי, הפראי והאמיתי. הניסיון ליצור גבולות ברורים, הפרדה בין השמורות לחקלאות, חוזר פעמים רבות בשיחות של כל המעורבים בערבה ומהווה את הציר המניע חלק גדול מהמתרחש בערבה בשנים האחרונות וחלק מרכזי גם בעבודת הדוקטורט שלי. כך לדוגמה ניתן לראות את האמנה על שימור ופיתוח (הסכמי קול אמריקה), שקבעה אלו שטחים יהיו שמורת טבע ואלו שטחים מיועדים לחקלאות. האמנה מנסה לבטל את העמימות שבקיומם של השטחים הפתוחים ולקבע מחדש באופן ביורוקרטי את הגבולות בין השמורות ובין ההתיישבות והחקלאות.

נוף משתנה

תהליך מרתק אחר לדעתי, שבולט ביחסי סביבה-חקלאות, היה הפיכתם של עצי השיטה, שבעבר היו ברקע וחלק מהנוף, לשחקנים בולטים ביחסי הכוחות בערבה. במחקר שלי אני מראה כיצד שילוב של מספר תהליכים מקבילים וקשורים הובילו לשינוי מעמדם של עצי השיטה בעשור האחרון. בין תהליכים אלו ניתן לציין את החשש שעצי השיטה מתייבשים ולנוכח חשש זה יצירתו של פרויקט 'אמץ שיטה', הרחבות השטחים החקלאיים ועקירת העצים, מאבקי שליטה וסמכות בין ארגונים שונים כדוגמת רט"ג, קק"ל ומשרד החקלאות, כמו גם מאבקים בתוך קק"ל עצמה וכן מאבקים נקודתיים של

המקום שבו

אנו צודקים...

רינת רוזנברג

לקראת כנס לימוד ערבה שהתקיים בחודש שעבר עברתי על שמות המרצים, תחומי ההתמחות שלהם ותכני ההרצאות. כותרת של הרצאה אחת הסבה את תשומת ליבי: "על אפלטון וכלבים במושב". לא יכולתי להתעלם. את ההרצאה העבירו זיו קמיני ואילן קרן - מגשרים קהילתיים שהשתתפו בכנס. ברור שהלכתי לשמוע את ההרצאה.

צילום: Markus Ortner, From Wikimedia Commons
מציאות אובייקטיבית במבט סובייקטיבי
photography of a Banksy graffiti at the Israeli West Bank barrier in Bethlehem

ק הילות כפריות וקהילות בכלל מצויות באופן קבוע במסלול התנגשות סביב שאלה חוזרת ונשנית בכל מקום שבו חיים בני אדם עם "חברם הטוב ביותר" - הכלב - איפה עובר הגבול בין חופש לאחריות? ובהרחבה: האם אהבתו של בעל הכלב לכלבו והרצון שלו לאפשר לכלב ולו חופש מקסימלי, מובילים בהכרח לפגיעה במרחב הציבורי ובמי ש"פחות מתחברים" לגישת החופש המקסימלי וחושבים שבעלי הכלבים צריכים להכיר בכך שהחופש שהם מאפשרים לבעלי החיים שלהם פוגע בחופש ובתחושת הביטחון של השכנים שלהם? זהו קונפליקט מובנה המקפל בתוכו פערים בתפיסות עולם. קונפליקט קהילתי קלסי!

אם כן, מי צודק?

(ספוילר: כולם צודקים.)

כמעט כל הסכסוכים בקהילה הם סכסוכים הנובעים מפער בין תפיסות וערכים. מרביתם היו יכולים להיפתר "כשעוד היו קטנים", לו שני הצדדים היו צודקים פחות ומקשיבים יותר. עוד נחזור לכלבים במושב.

צילום: גילה טל

אילן קרן וזיו קמיני בכנס לימוד ערבה 2019

זיו קמיני

בעלת תואר ראשון בעבודה סוציאלית ובמדעי המדינה ויחסים בינלאומיים, בוגרת תואר שני במנהל עסקים וסטודנטית לתואר שני בעבודה סוציאלית. מגשרת ויוזמת "בניית הסמכות" במרחב הכפרי ובהתחדשות עירונית. מתגוררת באבן יהודה שבשרון, משמשת כסגנית ראש המועצה וממונה על תיק החינוך.

אילן קרן

מהנדס בתחום המיכון החקלאי, בעל תואר שני בגישור וניהול סכסוכים, מגשר מוסמך בעל ניסיון של 10 שנים ביישוב קונפליקטים בקהילה הכפרית. יזם והקים את מרכז הגישור ברמת הגולן ופעיל ברמה אזורית וארצית בקידום השימוש בשפה הגישורית ככלי ליישוב מחלוקות בדרך של הסכמה. מתגורר בחד-נס שבברמת הגולן. בנעוריו גר עם משפחתו בעין חצבה.

חדשה במציאות ומתחילה הכרה בצרכים של מי שעומד מולנו בקונפליקט". עד כמה היכרות של המגשר עם הקהילה שבה מתקיים הקונפליקט תורמת לתהליך הגישור? אני לומדת שההיכרות חשובה אבל "חשוב יותר להגיע ניטרלי. צריך לשמוע את הסיפור שמסופר בלי שיפוטים. הניטרליות מאפשרת מבט נקי, ללא רעשי רקע והסחות".

איפה עובר הגבול בין חופש לאחריות? האם אהבתו של בעל הכלב לכלבו והרצון שלו לאפשר לכלב ולו חופש מקסימלי, מובילים בהכרח לפגיעה במרחב הציבורי ובמי "פחות מתחברים"

הכול מתחיל בדיאלוג ופתיחות להכרה שצדק הוא מושג סובייקטיבי, שהוא תלוי באופן שבו אנו תופסים את המציאות והוא תלוי בנקודת המבט. בהרצאתם, הציגו זיו ואילן מספר קונפליקטים (לא בערבה) שבהם הם טיפלו,

למחרת ההרצאה, נפגשתי עם זיו ואילן לשיחה על מנת ללמוד מהם מעט יותר על תחום העיסוק שלהם, על השותפות, על העבודה שלהם בהובלת תהליכי גישור בקהילות ועל המעורבות שלהם במרכז הגישור הקהילתי בערבה.

איך ניגשים לתהליך גישור בכלל וביישוב קטן בפרט, שבו כולם מכירים את כולם?

"בתחילה לומדים איך ומה הצדדים חושבים, מהן העמדות שלהם, מהם הצרכים שעומדים מאחורי העמדות, מהם הפערים ומהי מהות הסכסוך. ככלל, בקהילה כפרית הצורך הרחב המשותף לכולם הוא 'חיי הקהילה'. כל צד צריך להכיר בצורך ובשונות של האחר, צריך להבין שהסיבות, הנסיבות וההקשרים של כל אירוע וכל מהלך בחיי הקהילה נתפסים באופן שונה על ידי חברים באותה קהילה. לעיתים, השונות הזו מובילה למחלוקות ולהתדרדרות במערכות היחסים בתוך הקהילה. תהליך הגישור חותר להפוך סימני קריאה לסימני שאלה. כשנוצר השינוי הראשוני והצדדים אווזים בעמדות פחות מוחלטות זה כלפי זה, נוצרת התבוננות

בין היתר, מחלוקות סביב מינוי רב ליישוב חילוני שקבוצה קטנה בו חזרה בתשובה, או סביב חרם שהתקיים בחברת הילדים, וכמובן (איך לא?), הסכסוך המוכר - כלבים במושב. הדוגמאות שהוצגו ותהליכי הגישור שהוצעו, אפשרו להכיר את המאפיינים של תהליך הגישור בקהילות.

בשיחה איתם הם מסבירים בהרחבה על הדרך הנדרשת כדי להוביל קהילות בתהליך של גישור ובהטמעה של הגישה בחיי הקהילה. "כדי שתהליך גישור יוכל להצליח הוא מחייב שהמעורבים בו יהיו בעלי יכולת וסמכות לקבל החלטות. בסכסוך בין שכנים, צריכים להגיע לתהליך הנציגים שיכולים לקבל החלטות ופשרות, לעיתים די בנציג אחד מכל צד ולעיתים זה פשוט לא מספיק כדי להצליח להביא להסכמה רחבה ושלמה. כאשר מדובר בתהליך שבו תושב מצוי בקונפליקט מול האגודה, נדרש שהנציג שמינה המושב לתהליך יקבל סמכות מלאה ומוסכמת מההנהלה להוביל לפתרון ולפשרה שתוביל לסיום הסכסוך. חשוב שהמערכת (הנהלת היישוב, המועצה, הקהילה) תנהל את הטיפול בסכסוך ותוביל

לפתרון ולא תיגרר אליו ותנוהל על ידו. חשוב גם להבין שעל פי רוב מדובר במציאות שבה מתקיים סכסוך בתוך קהילה, מדובר ביחסי שכנות - שכנות שהייתה לפני המחלוקת ושכנות שתישאר גם אחריה, ולכן יש משמעות לכך שהתהליך יובל מתוך ההבנה הזו כדי לשמור על החיים הקהילתיים בצורה בריאה ואמפטית. חשוב ששפת הגישור תהיה חלק מתהליכים במסגרות החינוך, כך שהגישור יהיה

גישור הוא אלטרנטיבה למהלך משפטי והוא גם יכול להיות הצעד שקודם לאפיק המשפטי, כאשר שני הצדדים המצויים במחלוקת עוצרים את ההתדרדרות וההסלמה

אלטרנטיבה מוכרת ונגישה שעומדת בניגוד לגישה המקובלת שבה סכסוך וקונפליקט הם מאבק שיש בו בהכרח מנצח ומפסיד. בגישור אנחנו שואפים להגיע לפתרון בו

שני הצדדים מרגישים שקיבלו מענה לצורך שלהם במקום ניצחון של אחד והפסד של האחר. פעמים רבות המגשרים לומדים את המחלוקת, שומעים את העמדות ומגיעים להבנה של מהות ושורש הבעיה, ואף נראה להם שיש בידיהם כיוון לפתרון. לעיתים הפתרון שיתקבל הוא כזה שגיבשו המגשרים עצמם, כתוצאה מהתהליך שעברו וההבנה שלהם איך ניתן לגשר על הפערים ביניהם. גישור הוא אלטרנטיבה למהלך משפטי והוא גם יכול להיות הצעד שקודם לאפיק המשפטי, כאשר שני הצדדים המצויים במחלוקת עוצרים את ההתדרדרות וההסלמה כדי לבחון דרך לפתרון מוסכם לסכסוך ביניהם. בית המשפט תמיד יכול להישאר אופציה אם תהליך הגישור לא מביא להסכמה בין הצדדים", אומרים זיו ואילן.

בהרצאה שילבו השניים התייחסות ודוגמאות למספר גישות פילוסופיות שכללו את תפיסותיהם של דאקרט ויום, וכמובן את אפלטון שכיכב בכותרת ההרצאה. באמצעות הדוגמאות (כמו משל המערה

כלבים במושב

צילום: אלכס ליבק

של אפלטון), הם הראו שתפיסת המציאות היא סובייקטיבית והיא נגזרת של נקודת המבט של כל אדם. כל צד בקונפליקט מגיע עם מטען רגשי, אידיאולוגי, עם הניסיון שצבר בחייו ועם הפרשנות שלו ביחס לקונפליקט שהוא מצוי בו. כך קרה במחלוקת סביב מינוי רב ביישוב החילוני. ההתנגדות למהלך הייתה קשה וחייבה התערבות חיצונית על מנת לעבור ממצב של מחלוקת ליצירת הסכמות. לשם כך, פנתה הנהלת היישוב לאילן וזיו. בעזרתם הובילה הנהלת היישוב מהלך גישור בין שתי הקבוצות, הכוונה בתהליך הייתה למנוע בשלב ראשון הסלמה ועימות, ובהמשך להביא לפתרון מוסכם. תהליך גישור הוא לא רק שיחה פתוחה וכנה של הצדדים, הוא לא רק הקשבה, זהו תהליך שבו הצדדים מתחייבים לקבל על עצמם הסכמה לפתרון המחלוקת והם מבינים שהפתרון חייב להיות מוסכם וחתום כהסכם מחייב בין הצדדים. במחלוקת על מינוי רב ביישוב, החליטו הצדדים להוביל משאל על הסוגיה ביישוב.

איך בכל זאת נפתרה המחלוקת בעניין הכלבים?
אני מגלה שזו סוגיה שאפשר להתמודד איתה.

מרכז גישור ודיאלוג ערבה

מרכז הגישור והדיאלוג בערבה פועל משנת 2017 לקידום תהליכים של יישוב מחלוקות, ועוסק בבינוי קהילתי ובמתן כלים המסייעים לחיים חברתיים איכותיים בקהילות הערבה.

מטרת המרכז היא לסייע בפתרון קונפליקטים העולים ביישובים מבעיות בשגרת החיים, יחסי שכנות, מחלוקות אישיות ועד לליווי תהליכים המתבקשים משינויים אירגוניים ומבניים ביישוב לנוכח הרחבות ביישובים, הקמת אגודות קהילתיות וממשקים הקשורים בניהול היישוב.

למעלה מ-40 תושבי הערבה השתתפו בקורסי גישור בשנתיים האחרונות. בוגרי הקורסים פועלים בהתנדבות במסגרת פרויקטים חינוכיים וקהילתיים, הם עושים זאת בליווי והנחיה של מגשרים מנוסים. נציגי המרכז מקיימים פגישות תקופתיות עם מנהלי מחלוקות במועצה ועם הנהלות היישובים, ומציגים להם כלים גישוריים לפתרון קונפליקטים.

ביישוב שבו התקיים תהליך הגישור בעניין הכלבים, הטריגר היה אירוע נשיכה. האירוע יצר מחלוקת סביב שאלת החופש של הכלבים ביישוב, ולכן פנתה הנהלת היישוב לזיו ואילן כדי לסייע לה, ויחד איתם הובילה תהליך של בניית הסכמות סביב הסוגיה. קודם כול, היה צורך להגדיר כמובן את שורש הבעיה ומכאן את השוני בעמדות. התהליך הוביל להגדרות של המרחב שבו על הכלב להיות מוחזק ברצועה והמרחב שבו הכלב יכול להיות חופשי. המטרה הייתה להביא להסכמה של 80%-90% מחברי היישוב, ושהמתנגדים להסכמה עוברים מהתנגדות אקטיבית להתנגדות פסיבית, כזו שמאפשרת לקדם את המהלך. התנגדות פסיבית משמעה שגם אם המתנגדים אינם מסכימים באופן מוחלט עם הפתרון שהוצע, הם רואים בו פתרון סביר לעומת המצב הקודם. חלק מהפתרון היה הבאתו של מאלף כלבים שיעשה עבודה עם בעלי הכלבים ויקיים מפגשים עם ילדים ונוער כדי לעזור לחלקם להתגבר על הפחד שלהם מכלבים. התהליך שהנהלת היישוב הובילה בסיוע זיו ואילן הוביל לשיפור היחסים ביישוב ואפשר לצדק

פניות של תושבים ליישוב מחלוקות ברמה האישית מקבלות מענה ממגשרים מקצועיים ומנוסים, תוך הקפדה על שמירת חסיון וסודיות ההליך.

מהו הגישור?

הגישור הוא הליך, שתחילתו בסכסוך בין צדדים. מטרתו של המגשר היא להגיע להסכם המקובל על הצדדים באמצעות דיאלוג. תהליך הגישור מאפשר לכל צד להשמיע את דברו ולהוביל לכך שיישוב הסכסוך ייקבע **בהסכמת הצדדים** בעלות נמוכה מזו של הליך משפטי, וחשוב מכך - אופיו של תהליך גישור מאפשר המשך קיום מערכת יחסים תקינה בקהילה.

מרכז הגישור בערבה מציע לכם סיוע ביישוב סכסוכים ומחלוקות:

- בין שכנים
- בעבודה
- במשפחה (מלבד גירושין)
- בין התושב להנהלת היישוב, למוסדות ביישוב ולרשות.
- מרכז הגישור מציע גם סדנאות וקורסים להעשרה ולהכשרה בנושא גישור ודיאלוג בקהילה.

של כל צד לקבל ביטוי, כי כולם צודקים, הכול מסתכם בשאלה של נקודת מבט ושל היכולת לקבל את המציאות שבה יש נקודות מבט שונות, לגיטימיות. צריך להקשיב יותר ולהיות צודקים קצת פחות ואולי להיזכר בשירו של יהודה עמיחי:

המקום שבו אנו צודקים

מן המקום שבו אנו צודקים
לא יצמחו לעולם
פרחים בצאב.

המקום שבו אנו צודקים
הוא כמוס וקשה
כמו חצר.

אבל ספקות ואהבות עושים
את העולם לתחוח
כמו חפרפרת, כמו חריש.

ולחישת תשמיע במקום
שבו הנה הבית
אשר נחב.

אנו פועלים כדי לשמר ולפתח את "שפת הגישור" אצל המגשרים, ולשם כך קיימנו בחודשיים האחרונים שלושה מפגשי העשרה. את המפגשים העבירו מרצים ומגשרים מנוסים. במסגרת המפגשים התקיים גם דיון על חזון מרכז הגישור ודרכים להגשמתו.

המרכז יוזם פעילויות בקהילה, ובכלל זה התקיימה תערוכת אומני הערבה בנושא גישור, התקיימו פעילויות במהלך "שבוע דיבור חדש": הצגת ילדים "2 חברים על גשר", מפגש של תושבים ותיקים עם משתלמים ממרכז המשתלמים והתקיימה סדנה למתן כלים גישוריים למנהלי מחלקות של מרכז הקהילה.

המרכז בערבה פועל במטרה להטמיע שפה גישורית כבר בגיל הגן במסגרת תוכנית מעברים, בכיתות ה' בתכנים של "דיאלוג אחר", בכיתות ח' במסגרת שעורי העשרה ובמסגרת הקתדרה לגיל השלישי.

לפרטים נוספים, לקבלת סיוע והכוונה פנו לתמר שנאן:

052-8991080, gishur@arava.co.il

קהילה
חקלאות
טכנולוגיה

ערבה

מסע אל העתיד

עודד קינן

חמש עשרה שנים אני מוביל פרויקטים של למידה סביבתית בערבה, פרויקטים שהחלו בתחום הצפרות, הזנבנים והמדבר והפכו היום לפרויקטים המקיפים מגוון עצום של מחקרים בתחומי חקלאות, מדע וסביבה. עשייה זאת חיזקה אצלי את ההבנה שהערבה - על המערכת האקולוגית הקיצונית, החי והצומח, החקלאות הייחודית וחיי הקהילה המופלאים - היא המקום לקדם את אתגרי העתיד במרחבי למידה ושיטות למידה העונים לאתגרים הללו.

צילום: עודד קינן מרחב מייקרים בווינגטון ▼

Makers

הפעם הראשונה שבה שמעתי את המושג Makers (האקדמיה ללשון העברית הכריזה לאחרונה על המילה "עשיינים" כפירוש העברי ל-Makers) הייתה במסגרת הרצאה שנתתי במכון מחקר באוניברסיטת מערב אוסטרליה. המכון עסק בחיבור בין אומנות לבין מדע, ובמהלך לימודי הדוקטורט שלי הוזמנתי לשם להרצות על למידה, חדשנות וקבלת החלטות בציפורים חברתיות. עם סיום ההרצאה התפתח דיון לגבי מושג הלמידה והחדשנות, ואחד המשתתפים סיפר על מרחבים הצומחים בכל העולם כפטריות אחרי הגשם ומיישמים מודלים חדשניים של יזמות. יזמות המבוססת על קהילות מקומיות של אנשים הנהנים ליצור, ללמוד ולהשתמש בכלים טכנולוגיים מתקדמים כדוגמת מדפסות תלת מימד, CNC (עיבוד שבבי) וחותכי לייזר לצד מחרטות, נגריות וכלי עבודה שגרתיים. השילוב הזה בין למידה ליזמות וטכנולוגיה הצית את דמיוני. כשחזרתי לארץ והתחלתי לנהל את "חממת הערבה" - החווה ללימודי מדע, חקלאות וסביבה במו"פ ערבה, החלטתי "לצלול" לנבכי הקונספט הזה ולבדוק אם וכיצד ניתן ליישמו בערבה.

עשיינים הוא מושג שמתייחס לקבוצה של אנשים עצמאיים שחולקים חדוות יצירה, יזמות ועשייה. הם רואים את העולם כמגרש משחקים גדול ומחפשים את הממשק הנכון לחיבור עם אנשים נוספים מסוגם. עשיינים

70% מהעבודות שבהן יעבדו אלו שנולדו בשנה החולפת עוד טרם הומצאו, ושכ-50% מהעבודות שבהן אנחנו עובדים כיום כבר לא יתקיימו בעוד שנים ספורות (למתעניינים מומלץ להיכנס לאתר *will robots take my jobs* ולבדוק לגבי עבודתם).

בתוך אי הוודאות הזו, על אנשי החינוך לתת מענה לאתגרי העתיד בתוך מערכת סבוכה ואיטית שהתגבשה בתקופת המהפכה התעשייתית. המורים עושים עבודה מצוינת, פועלים למען התלמידים ועושים לילות כימים על מנת להתאים את המערכת לשינויים המתרחשים סביבנו, אך הקצב שבו העולם משתנה "גדול על כולנו", ובמיוחד על מערכת ציבורית גדולה ואיטית כמו

לאורך אלפי שנים ידענו כיצד יראה העולם שאלי ייוולדו ילדינו, בוודאות כזו או אחרת. בנו של הנגר המשיך את עבודת אביו ובנו של הסנדלר ירש את בית מלאכתו

מערכת החינוך. אז מה עושים? אנסה לתאר את המסע האישי שעברתי בשנים האחרונות ושבעקבותיו החלטתי ליזום, יחד עם קבוצה מעוררת השראה של מורים, חוקרים ו"עשיינים" (Makers) מהערבה, את מרכז "Make ערבה" שנפתח בימים אלו במרכז המדעים החדש שבתחנת יאיר.

סינגולריות (singularity) היא מונח השאול מעולם הפיזיקה שמתאר נקודת אל חזור. סינגולריות כבידתית לדוגמה עומדת בבסיסה של תיאוריית המפץ הגדול ומתארת את הנקודה בתחילתו של הזמן, הנקודה שבה צפיפות החומר ועיקום המרחב-זמן הם אינסופיים. בהשאלה לעולמנו היום, נקודה סינגולרית משמעה קץ המציאות כפי שאנו מכירים אותה. נקודה שבה מחשבים ומכונות יחלו לחשוב ולהשתכלל בעצמם והחיבור "אדם-מכונה" יצא לפועל. חוקרים רבים מאמינים שהנקודה הזו עתידה להתרחש כבר בעשורים הקרובים.

המטרה שלי בהצגת המודל הסינגולרי אינה להפחיד. אין לי כוונה להציג מודל אפוקליפטי דיסטופי כדוגמת הסרט "בלייד ראנר" או סרטי מדע בדיוני אחרים. המטרה היא להבהיר לכולנו כי לראשונה בתולדות האנושות אנחנו עומדים בנקודה שבה... למען האמת, אין לנו מושג מה יקרה! לאורך אלפי שנים ידענו כיצד יראה העולם שאלי ייוולדו ילדינו, בוודאות כזו או אחרת. בנו של הנגר המשיך את עבודת אביו ובנו של הסנדלר ירש את בית מלאכתו. גם בעשרות השנים האחרונות, למרות השינויים המהירים, עדיין הייתה ודאות שהעולם בעוד דור או שניים ידמה לעולם שבו אנו חיים. אבל זהו, לא עוד. היום אנחנו עומדים בתחילתו של עידן שבו האינטליגנציה המלאכותית, למידת המכונה והתפתחות הרובוטיקה, יחליפו את אט (או מהר מהר) את מרבית העבודות הקיימות. מדענים מעריכים שכ-

הם בדרך כלל אנשים סקרנים ורב תחומיים המנסים ליצור וליזום ביחד. תופעת העשיינות שונה מדוגמאות אחרות של יצירה ויזמות לאורך ההיסטוריה בכך שהיא נשענת על שלושה גורמים עיקריים: שימוש בכלים דיגיטליים, שיתוף חומרים ומחשבות באינטרנט ("קוד פתוח") ותכנון משותף של מחשבות, אמונות ודעות במסגרת קבוצה כדי לפתח משהו חדש. הראשונים ליישם ולבנות מרחב משותף לעשיינות היו חוקרים מאוניברסיטת MIT שהקימו מרחב כזה כחלק מקורס שפיתחו, שנקרא: "כיצד ליצור כמעט הכל". מאז החלו מרחבים דומים לצוץ בכל רחבי העולם ולפני מספר שנים הגיעו גם לישראל. במקביל החלו מורים ללמד במגוון שיטות חדשות שבהן התלמיד מעורב באופן מלא בלמידה ומפיק ממנה תוצרים אישיים. למידה מסוג זה נקראת גם "למידה מבוססת פרויקטים" (Project Based Learning). מטרת השיטה היא להפוך את הלמידה למותאמת אישית ולפתח מיומנויות חקר, פתרון בעיות, שיתוף פעולה והנעה עצמית. ב-PBL המורה אינו מקור הידע כי אם מנחה אישי המתווך את התהליך לתלמידים. בביקור שערכתי לפני כשלוש שנים ברשת בתי הספר High-Tech-High בסן דייגו, קליפורניה, נחשפתי לראשונה למקום שבו הלמידה פשוט לא מפסיקה. תלמידים ומורים ניצלו את כל חללי הלמידה של בית הספר ועבדו בפרויקטים אישיים מגוונים, החל מבניית תנור סולרי כחלק משיעורי מתמטיקה ועד לבניית סירה כחלק משיעורי גיאוגרפיה. כל הקירות בבתי הספר הללו שקופים (כולל חדר המנהל) וכל חלל אפשרי הופך למיצג של תוצרי תלמידים. ומה שהכי מפתיע הוא שבתי הספר הללו הם ציבוריים לחלוטין ומחויבים לעמוד בסטנדרטים הגבוהים ביותר של מערכת החינוך האמריקאית. 98% מהתלמידים בבתי הספר הללו (שחלקם נמצאים בשכונות מהגרים קשי יום) ממשיכים ללמוד בקולג'ים ובאוניברסיטאות. יחד עם השיטה הזו התפתחה גם שיטת לימוד נוספת המקשרת בין האדם לסביבתו. שיטה זו, הנקראת "למידה מבוססת מקום" (Place Based Education), רואה במרחב הטבעי והקהילתי במה ללמידה ולדיאלוג על ערכים ותפיסות. גם תפיסה חינוכית זו מעודדת למידה עצמאית רב-תחומית, ומעורבות קהילתית, ומקנה לתלמידים מיומנויות למידה המבוססות על עשייה ואקטיביזם. השילוב של PBL, PBE ותפיסות לימודיות דומות, יחד עם ההתפתחות הטכנולוגית המהירה ובעיקר עם התפתחותם של מרחבי האינטרנט והרשתות החברתיות

שינו לחלוטין את אופי הלמידה. היום ברור לנו לחלוטין שלמידה יכולה להתקיים בכל מקום ובכל זמן, בין שהיא נעשית מרחוק, ובין שהיא מבוססת על הקהילה והמרחב המקומי.

מה אומר כל זה על בתי הספר? האם יש עוד צורך במבנים המסורתיים, בכיתות הלימוד, במרחב המוקף בגדרות ומאבטחים ובמורים העומדים ומסבירים בפני כיתות של 30-40 תלמידים?

מרחבי העשיינות הם בעצם "ארגז כלים" המאפשר את המעבר בין הלמידה הקלסית ללמידת העתיד. ההסתכלות של העשיינים בתחום החינוך נובעת מההבנה שקהילת לימודים גדולה, הלומדת תוך כדי עשייה, מייצרת מוטיבציה גדולה יותר אצל הלומד העצמאי ומפתחת טוב יותר את כישוריו. אופיים של מרחבי העשיינות מאפשר גישה לחומר, לידע ולציוד טכנולוגי וכל זה באופן שעונה על שבעה

העובדה שהחוקרים והמורים הללו הם גם השכנים, החברים ולעיתים אף ההורים של התלמידים, מעצימה (ולעיתים מאתגרת) את חווית הלמידה הייחודית באזור

עקרונות מנחים: פדגוגיה - מטרת המרחב היא להשתלב בפדגוגיה של בית הספר ולא להחליף אותה, תוצרים - הלמידה חייבת להיעשות בתפיסה של PBL, הבנייה ושיתוף - הלומד חייב לבנות דברים, להבין כיצד הם עובדים ולשתף את הידע הזה עם אחרים, למידה מכישלונות - כישלון הוא רצוי ואף נדרש בדרך ללמידה מוצלחת, אמונה - המרחב חייב לתת ללומד את כל הכלים להאמין ביכולותיו ובכך שלבסוף הוא יצליח, שיתוף תלמידים - עבודת צוות היא עיקרון בסיס במרחבי עשיינות, גלובליות ותרבויות - המרחב חייב להיות מקושר למרחבי למידה ברחבי העולם ולהציע תוכן גלובלי שיש בו הקשרים לתרבויות שונות ולידע מתחומים שונים.

עם הרעיונות האלו התחלתי להתגלגל. הבנתי שהחווה החקלאית היא למעשה כלי תומך במערכת החינוך המאפשר למידה מבוססת פרויקטים ומקום. חווה חקלאית היא מוסד חינוכי מוכר של משרד החינוך שמאפשר לתלמידים להתנסות בחקלאות ובפעילות

סביבתית מחוץ לכיתה. החווה החקלאית עוברת בשנים האחרונות שינוי דרמטי: מסביבות למידה פשוטות ובסיסיות הן הופכות למרחבים המובילים את תחום החקר הסביבתי במערכת החינוך. קיומן כמוסדות חינוך רשמיים המשוחררים ממחויבות לעמוד בסטנדרטיזציה ובאמצעי המדידה הדקונוניים של המערכת, הופכת אותן לאיים של למידה שיש בה ערך מוסף והנאה. ההזדמנות שניתנה לי לנהל מוסד חינוכי כזה, ועוד במרכז מחקר חקלאי וסביבתי, דחפה אותי להפוך את החלום של מרחב עשיינות ייחודי בערבה למשהו שיכול להתגשם במציאות. בשלב זה נותר לי למצוא את השותפים ולהתאים את המרחב למבנה הייחודי והמורכב של הערבה.

עשיינות בערבה

איני יודע אם קיים מקום נוסף בעולם שיש בו מאפיינים דומים לערבה. פריפריה מרוחקת שהצליחה לקיים קהילה שוקקת, יזמית ומתקדמת. שילוב בריא (בדרך כלל) של ציבורי מול פרטי המעודד מעורבות של התושבים בכל תחומי החיים. המבנה הקהילתי בערבה מאפשר לכל אדם המתגורר בה להשמיע את קולו ולפעול על מנת להגשים את שאיפותיו, זהו אתגר עצום לכל בעלי התפקידים הציבוריים באזור אך גם יתרון עצום היות שהוא מביא לידי ביטוי את הצרכים של התושבים. מערכת החינוך בערבה מתמודדת עם האתגרים הייחודיים הללו ומצליחה להקיף את מרבית הצרכים והחלומות של תלמידי האזור והוריהם. אין זה מובן מאליו שתיווך קטן ומרוחק יקיים היצע של 10 מגמות לימוד, וזה מפליא ומדהים שבית ספר יסודי אחד מכיל בתוכו מגוון של זרמים חינוכיים שלא יביישו עיר קטנה בישראל. שלוש מכוניות קדם צבאיות, פרויקטים לאומיים, פנימייה חקלאית ייחודית, מרכז קהילה שוקק וחיי תרבות ענפים הופכים את הערבה לפלטפורמה טבעית לחינוך מבוסס מקום ומכאן הדרך למרחב עשיינות כמעט סלולה. מיקומה של החווה החקלאית במו"פ ערבה מאפשר לנו לתווך בין מחקר, מדע, חקלאות וסביבה לבין חינוך ולמידה בדרכים ייחודיות ומעמיקות. הערבה היא אולי המקום היחיד בעולם שבו תלמיד או תלמידה יכולים ללמוד ולהתנסות בתחומי דעת מורכבים במתקן מחקר מתקדם, עם חוקרים איכותיים ובתיווך צוות המורים הייעודי של החווה החקלאית. העובדה שהחוקרים והמורים הללו הם גם השכנים, החברים ולעיתים אף ההורים של התלמידים, מעצימה (ולעיתים מאתגרת) את חווית הלמידה הייחודית באזור.

מקווה שהמרחב המוקם בימים אלו יענה על צורך משותף ליצור ביחד. אנחנו נדאג שיתקיימו בו מגוון של פעילויות לימודיות וחינוכיות בקנה מידה מקומי, ארצי ואף בינלאומי.

הנקודה הסינגולרית שבה רובוטים ומחשבים בעלי תודעה עצמית ישנו את העולם המוכר לנו נשמעת רחוקה ומאיימת, אך היא לא. מכונות אוטונומיות, למידת מכונה ומחשבים מתפתחים כבר קיימים. לא רחוק היום והמוכר סביבנו ישתנה, עלינו להתכונן לכך. עלינו לאפשר לילדינו להיות לומדים עצמאיים החושבים מחוץ לקופסה ומשתנים כל הזמן. סביר להניח שמרביתם כבר יחיו עד גיל 100 לפחות ויחליפו במהלך חייהם 2-3 עבודות, הם יצטרכו להמציא את עצמם בכל יום מחדש ולעמוד בסטנדרטים שאנחנו עוד לא מכירים. חובתנו להכין אותם למציאות הזו ולהעניק להם מיומנויות להתמודד עם עולם משתנה ודינמי. מרחב עשיינות מתקדם המקיים קשר מתמיד עם סביבתו ומפתח את מדעני, יזמי וחקלאי העתיד יהפוך את הערבה למוקד חדשנות חינוכי בקנה מידה בינלאומי וייצור חוויה חינוכית, לימודית וקהילתית חדשה.

קטונתי מלחלום ולהגשים חלום זה לבד. יש לחלום הזה שותפים רבים. אני מודה לכל השותפים ומבקש לציין את התורמים הנכבדים מקק"ל אוסטרליה שהביאו להקמתו של מבנה המדעים, את קרן יק"א בישראל שמימנה את מרבית הצידוד וסייעה בחיבורים וקשרים שהובילו להקמת המרחב, ואת חברינו משותפות ביחד ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית שמימנו את תכנון הפרויקט ואת הקמתו.

לצד מברגות, פטישים ומסורים. מרחב בו כל אחד יוכל לחלום, ללמוד, לפתח ולבנות. את הקמת המרחב מובילים איתנו חברי קבוצת "שינשבע מייקינג חינוך", המסייעים לנו להפוך את המרחב לרלוונטי לקהילת הערבה. בחצי השנה האחרונה ערכנו שתי השתלמויות ובהן הכשרנו חברי קהילה מהערבה להיות "מייקרים" חינוכיים וקהילתיים והיד עוד נטויה. בסיוע שיערכתי למעבדת "מייקרים" בווינגטון בקיץ האחרון, פגשתי קהילה של 3,500 איש שכולם יחד אחראים על מרחב עצום. כל אחד עובד עבור עצמו ויחד הם מעבירים מגוון עצום של הכשרות, קורסים ופעילויות וחיים חיי קהילה עשירים ומעניינים. כשביקרתי במעבדת ה"מייקרים" בווינגטון התקיים בה קורס מסגרות ורתכות פתוח

מרחב העשיינות הדיגיטלי והיזמי אינו מיועד רק לתלמידי מערכת החינוך, המטרה היא לפתוח את המרחב לכולם

לציבור במקביל לעבודות משותפות של אנשים במרחב הדיגיטלי. למרחב הזה אין מנהל או מזכירה, הוא מנוהל מעבודתם המשותפת של חברי הקהילה בסיוע תוכנות פשוטות שמסנכרנות את לוח הזמנים.

האם נוכל גם אנחנו להקים קהילה כזו בערבה? הרי לכל חקלאי יש במשק סדנת עבודה, ורוב הקהילה בערבה הם "עשיינים סמויים". אני

למיקומו של מרחב הלמידה בתוך מו"פ ערבה יש עוד מספר יתרונות חשובים. מעבר למרחב עצמו המאפשר מגע בלתי אמצעי בין מחקר סביבתי וחקלאי לבין חינוך, מיקום המו"פ בסמוך לשמורות שיזף ועין עופרים מאפשר קשר בין האדם למרחב. אחד האתגרים הגדולים של דורנו הוא להקטין את הניכור בינינו לבין הטבע הסובב אותנו, והחווה החקלאית במו"פ ערבה (ובבוסתן שיטים) מנסה לתת לכך מענה. מרחב עשיינות שלא יתקשר באופן מלא עם סביבתו יהפוך לפיל לבן או שישרת רק חלק קטן מהקהילה. אין ספק שמרחב עשיינות הממוקם במרכז מו"פ חקלאי ומדעי צריך לעסוק בתחומים אלו. לכן המרחב שאנו מקימים מכיל גם חצר חקלאית מתקדמת ומעבדת מחקר שתוכל להשתמש בידע של חוקרי המו"פ לצורך עשייה חינוכית. את החצר החקלאית בחרנו להקים במשותף עם מרכז המשתלמים בערבה (AICAT) ועם חברת Green Arava. החצר החקלאית תותאם לחקלאות בתנאי קיצון ותנסה לתת מענה לאוכלוסיות החיות בסביבות מרוחקות. החממות ובתי הגידול ישרתו את הסטודנטים של AICAT ואת תלמידי החווה החקלאית כך שביחד נייצר מענה אמיתי לצרכים הקיימים בעולם. התלמידים יוכלו לפתח מוצרים, לתכנת חיישנים מתקדמים ולהפעיל אמצעים לחקלאות מדייקת בחצר החקלאית.

במבנה המיועד למרחב הלמידה החדש הוקמה מעבדת אקולוגיה מדברית וביולוגיה מולקולרית מתקדמת ובחודש שעבר התקיימה בו השתלמות ייחודית ומרתקת לגננות, מורות יסודי, מורי תיכון ומדריכים מהאזור, יחד עם חוקרי המו"פ, צוות מכון דוידסון לחינוך מדעי (בהובלת המנכ"לית ד"ר ליאת בן דוד) וצוות חוקרים ממכון ויצמן בראשות פרופסור זיו רייך וד"ר עינת שגב. מטרת ההשתלמות הייתה להכשיר את צוותי ההוראה לסייע בפרויקט מדעי של מיפוי המיקרוביום (אוכלוסיות החיידקים) הנמצאת בצמחי ישראל. משתתפי ההשתלמות למדו על המערכת האקולוגית המדברית, לקחו חלק באיסוף נתונים והפיקו במעבדה החדשה דנ"א חיידקי. ההשתלמות הועברה בצורה של משחקים והפעלות והוכיחה כי מדע רציני יכול להיעשות גם בכלים חווייתיים. השתלמות הייתה פיילוט לתוכנית לימוד ארצית שיובילו מורי וחוקרי המו"פ יחד עם מכון דוידסון ומכון ויצמן.

מרחב העשיינות הדיגיטלי והיזמי אינו מיועד רק לתלמידי מערכת החינוך, המטרה היא לפתוח את המרחב לכולם. המרחב יכלול מדפסות תלת מימד, חותכי לייזר ו-CNC

צילום: עודד קינן

תלמיד וחוקרת בפעילות במסגרת החווה החקלאית במו"פ

אישון במדבר

אלכס ליבק

יום פתוח בערבה, ינואר 2019

עשינו עסק

מומנטו - רגעים מעוצבים

גם לעובדים חדשים בחברות שרוצות לקבל את פני עובדיהן בצורה אישית וכיפית. אנחנו עובדות גם על חנות אינטרנטית שתאפשר לכל אחד לבנות לעצמו קופסה, כך שנוסף על קונספטים שאנחנו בוחרות למנויות שלנו, תהיה אפשרות גם לבחור קופסה להרכבה עצמית. מה עוד? הרבה חלומות ותוכניות. בשנה האחרונה הפקנו בקניון עזריאלי בגבעתיים שני ירדים למוצרי נייר בלבד, ואנחנו מתכננות להמשיך ולהפיק במהלך השנה ירדים נוספים במיקומים שונים, וגם הערבה על המפה שלנו.

מוטו

אנחנו מאמינות בפרגון, וזה חלק בלתי נפרד ממי שאנחנו ומהעסק שלנו. בכל חודש אנחנו בוחרות מעצבת ישראלית שמתאימה לקונספט החודשי של הקופסאות שלנו, ואנחנו מוסיפות מוצר שלה לקופסאות שלנו. החלטנו לקרוא לזה Spotlight Momento. אנחנו מעלות לאתר שלנו ריאיון אישי עם המעצבת, עם קישור לאתר שלה. מעבר לזה, יש לנו המון שיתופי פעולה עם מעצבות וחנויות בארץ ואנחנו מאמינות בפרגון, בעזרה, ובקארמה טובה (:

העסק, על קונספטים שאנחנו אוהבות, חרשנו את החנויות האהובות עלינו בארץ ובחו"ל והתחלנו להפוך את החלום למציאות. זה היה תהליך מרגש. עדיין מרגש אותנו בכל פעם לראות את הרעיונות שלנו ארוזים בקופסה ויוצאים ללקוחות שלנו בכל חודש מחדש.

התנהלות העסק ביום יום

כשהתחלנו את השותפות פשוט התחלנו לרוץ עם משימות, לא עשינו חלוקה מסודרת של מי עושה מה. גילינו שאנחנו מאזנות זו את זו, וככה גם העבודה בינינו מתחלקת. עיקר העבודה היא סביב שיווק, פיתוח ותכנון של הקופסאות שלנו ושל מוצרים חדשים, שירות לקוחות, רכש והזמנות מהארץ ומחו"ל, לוגיסטיקה (אריזות הפצה וכד'). לא פשוט להתנהל עם המרחק בין תל אביב לפארן, אבל אנחנו מגלות את הנוסחה ואת הדרך הנכונה שבה ניתן לגשר על המרחק ולעבוד ביחד וביעילות. אנחנו משתדלות להיפגש כמה שיותר לימים מרוכזים של עבודה וחשיבה.

רגעי שיא

רגע החוזר על עצמו לעיתים קרובות ותמיד מחמם לנו את הלב הוא כשאנחנו מוצאות את עצמנו סתם בשיחה עם מישהי ששואלת אותנו: "רגע, את זה 'מומנטו'?" וואו! איך אני אוהבת את הדברים שלכם!" רגעים מהסוג הזה גורמים לנו להרגיש שאנחנו עושות את הדבר הנכון, ואנשים אוהבים ומעריכים את מה שאנחנו עושות. רגעי שיא נוספים הם שיתופי פעולה שנרקמים עם חברות גדולות (כמו עזריאלי או נספרסו), שגורמים לנו להבין שאנחנו כבר בליגה של הגדולים, ושיש לנו מה לתרום מהיצירתיות שלנו, מהידע והניסיון.

שאיפות לעתיד

אחרי שנתיים בעסק, השאיפה שלנו היא כמובן לגדול ולהתפתח, קודם בהרחבת מספר המנויים שלנו - להגיע לכל חובבת מוצרי נייר בארץ (בינתיים, רק בארץ) ובמקביל, לפעול לקידום מוצרים ושירותים חדשים. אנחנו עובדות על מגוון מארזים לכבוד 'יום האישה' עבור מספר ארגונים, בונות מארזים

מי אנחנו

אנחנו טל ועינת. עבדנו יחד בחברת תיירות חינוכית, וזו הייתה חברות ממבט ראשון כשגילינו ששתינו נהנות לקנות מחברת וסט עפרונות יותר מאשר לקנות בגדים. עינת תל אביבית בנשמתה, ארגנטינאית במקור. טל במקור מעמק יזרעאל, ולפני שנה עברה לפארן. לשתינו תשוקה לעיצוב, ליצירה ו-DIY, ואהבה גדולה למוצרי נייר. לפני שנתיים החלטנו להתחיל לעסוק במה שאנחנו באמת אוהבות - עיצוב רגעים, או במילים אחרות - להפתיע, לפרגן, לפנק ולרכוש.

איך נולד הרעיון

מומנטו הן קופסאות הפתעה חודשיות מעולם מוצרי הנייר והעיצוב, המכילות 8 מוצרים בקונספט משתנה מדי חודש. את הקופסאות שלנו ניתן לרכוש במנוי שנתי, מנוי חצי שנתי, או כמתנה חד פעמית.

כשהבנו שהאהבה שלנו לעיצוב ומוצרי נייר היא למעשה סוג של התמכרות, החלטנו להפוך אותה לעסק, וכל החלקים התחברו. האהבה למוצרי עיצוב ונייר הייתה בסיס לשיחה, השראה וחיבור בינינו. היינו מחפשות פרויקט משותף וחורשות יחד את הפינטרסט ומעלות רעיונות. כל פעם מישהי אחרת זרקה רעיון לעסק שקשור לתחום, וזה היה בא והולך... כשטל יצאה לחופשת לידה, עינת חשבה על הרעיון של קופסאות ההפתעה החודשיות. נפגשנו, דיברנו, התלהבנו יחד מהרעיון והחלטנו שזה זה. נפגשנו עוד כמה וכמה פעמים כדי להחליט על האופי של

תעודת זהות

MOMENTO	שם
052-4689344	טלפון
MomentoBoxes	פייסבוק
MomentoBoxes	אינסטגרם
www.momento-boxes.com	אתר

ללוש

עוגות ומאפים

חגית שחם

גלילות השחרים של סבתא מרים

לפני שנה, בסמוך לפורים, פורסם המדור "ללוש" בפעם הראשונה. בחרתי לפרסם אז את המתכון לטרבדיקוס - עוגיות בצק פריך עם מילוי אגוזים טבולות בסירופ דבש שהיו יוצאות מתנורה של סבתי התורכיה - זימבול. נראה לי אך הולם שבמלאת שנה למדור אתן כבוד גם לסבתי ההונגרייה - מרים, ולכן בחרתי לכתוב הפעם על גלילות השמרים שלה.

גלילות השמרים של סבתא מרים במלית פרג ומלית אגוזים, עשויות בצק שמרים קר שאינו עובר התפחה. הבצק מכיל גם אבקת אפייה (ולא רק שמרים), מה שהופך את מרקמו למיוחד, והוא נהנה גם מהרכות של בצק שמרים וגם מהפריכות של בצק פריך. סבתא שלי הייתה מכינה כמות גדולה של בצק, מחלקת את הבצק לכדורים ואופה סט שלם של עוגות: עוגת הדגל - ג'רבו, גלילות פרג, גלילות אגוזים, וגם שומו שמרים גלילות עם קקאו וסוכר לנו הילדים שלא מבינים עניין. כדור אחד הייתה מרדדת ליריעה דקה, מורחת במעט מרגרינה ומקפלת כמו מעטפה על מנת ליצור דיפוף. את הכדור הזה שמה במקרר למנוחה קצרה עד שסיימה את הכנת כל העוגות, ואז הייתה מכינה ממנו "דלכעלך" - עוגות קטנטנות במלית של גבינה מתוקה.

מאחר שאנחנו גרנו בעין יהב והיא בקיבוץ העוגן, היא הייתה שולחת את העוגות בחבילה. אחת לחודש, כמו שעון, היינו מקבלים בדואר אספקה של העוגות של סבתא. אימא שלי חיפשה ומצאה ניירות עם הערות על הכנת הבצק והמליות שרשמה בשיחות עם סבתא. ניסיתי, ושיניתי ושוב ניסיתי וביקשתי אישור מאימא שלי לגבי הטעם והמרקם, ואני מרוצה מהתוצאה הסופית.

גלילות שמרים הונגריות

חומרים לבצק שמרים קר:

500 גר' קמח (4 כוסות פחות 3 כפות)

5 גר' אבקת אפייה (1 כפית)

25 גר' שמרים טריים או 1/2 שקית שמרים

או 1 כף שמרים יבשים

1 שקית סוכר וניל (10 גר')

200 גר' חמאה בטמפרטורת החדר

100 גר' סוכר (1/2 כוס)

2 חלמונים

1 מיכל שמנת חמוצה (200 גר')

4 גר' מלח (1/2 כפית)

להברשה: חלבון טרוף

חומרים למלית פרג:

150 גר' פרג טחון

קליפה מחצי לימון

1 שקית סוכר וניל (10 גר')

1/2 כוס סוכר (100 גר')

תפוח עץ גרניסמיט קלוף ונקי מגרעינים

חומרים למלית אגוזים:

150 גר' אגוזי פקאן גרוסים דק

קליפה מחצי לימון

1 שקית סוכר וניל (10 גר')

1/2 כוס סוכר (100 גר')

2 כפות גדושות ריבת משמש

אופן ההכנה

להכנת הבצק

בקערת המיקסר שמים את כל החומרים, למעט השמנת החמוצה והמלח. מעבדים בעזרת וו גיטרה עד שהחמאה נטמעת בקמח ואין חתיכות גדולות. מוסיפים את המלח והשמנת החמוצה ומעבדים עד קבלת בצק רך וחלק הנפרד מדפנות הקערה. אוספים את הבצק לכדור ומניחים בצד עד להכנת המליות.

להכנת המליות

למלית הפרג: מערבבים את כל חומרי המלית למעט תפוח העץ

למלית האגוזים: מערבבים את כל חומרי המלית למעט ריבת המשמש

להכנת הגלילות

מחלקים את הבצק ל-5 חלקים שווים במשקל 200 גרם.

על משטח מקומח קלות מרדדים כדור אחד למלבן דק בגודל 20x35 ס"מ.

לגלילת הפרג: מפזרים בצורה שווה מחצית מהמלית על הבצק המרודד, מעל המלית מגררים חצי תפוח במגררת גסה. משאירים 1.5 ס"מ שוליים בצד ללא מלית, וכן בצד הרחוק מאיתנו. מגלגלים את הבצק עם המלית לגלילה הדוקה, צובטים, סוגרים את הקצוות ומניחים על תבנית מרופדת בנייר אפייה. ממשיכים כך עם כדור בצק נוסף ועם שאר המלית.

לגלילת האגוזים: מורחים על הבצק המרודד כף ריבת משמש ומפזרים עליה בצורה שווה מחצית מהמלית. ממשיכים לפי הוראות ההכנה של גלילת הפרג.

הגלילות תופחות באפייה לכן אני ממליצה לשים על תבנית אחת 2 גלילות ועל תבנית נוספת 3 גלילות.

מורחים את הגלילות המוכנות בחלבון טרוף. לפני האפייה (אחרי מריחת הבצק בביצה)

דוקרים (בנחישות) את הגלילות במזלג בערך כל 2 ס"מ, לכל עומק הגלילה כדי שהאוויר החם יוכל לצאת והסכנה מ"פיצוצים" תקטן. אופים 25 דקות בתנור שחומם מראש לתוכנית סטטית ל-170 מעלות. יש לאפות כל תבנית בנפרד. רצוי להפוך/לסובב את התבנית במחצית הזמן היות שבתוכנית סטטית פיזור החום בתנור אינו שווה.

הערות והבהרות למתכון:

- לסבא ולסבתא שלי היה בחצר עץ פקאן גדול שאת פירותיו היה סבא אוסף בשקידה ומפצח לחצאים מושלמים. לכן סבתא הייתה משתמשת רק באגוזי פקאן, אבל כל אחד יכול לבחור באגוז החביב עליו, אגוזי פקאן, אגוזי מלך ואפילו אגוזי לוז.
- לא מבשלים את מלית הפרג. משתמשים בה כמו שהיא.
- כמות השמרים במתכון היא 25 גר'. ניתן להשתמש בקובית שמרים (שמסקלה היום 25 גר'), חצי חבילת שמרית או כף שמרים יבשים (11 גר'). אם בחרתם להשתמש בשמרית או בשמרים יבשים ניתן להוסיף ישר לקמח. אם בחרתם להשתמש בקובית שמרים הניחו את השמרים עם הסוכר לדקה שתיים וערבבו היטב. השמרים יימסו ותקבלו עיסה שתתפזר בקמח בצורה אחידה יותר.
- סבתא שלי השתמשה במרגרינה - אני החלפתי אותה בחמאה.
- כמות הבצק מספיקה ל-5 גלילות. המליות מספיקות ל-2 גלילות פרג ו-2 גלילות אגוזים. את הגלילה האחרונה אפשר למלא בשוקולד או בכל ממרח אחר לפי טעמכם בכמות של 130 גר' בערך. או להגדיל את אחת המליות פי 1.5.
- חשוב! את העוגות אופים בתנור שחומם מראש ל-170 מעלות בתוכנית סטטית (אייקון של שני פסים - חימום עליון ותחתון), לא בטורבו (אייקון של מאוורר). תוכנית הטורבו גורמת לעוגות להתפקע ולהיסדק. הן כמובן עדיין טעימות אבל פחות יפות. גם בתוכנית הסטטית הן נסדקות אבל הרבה פחות, ובינינו, לאיזו סבתא הייתה תוכנית טורבו בתנור...

אבנים מתגלגלות

ארכיאולוגיה ואקטואליה בערבה

רועי גילי

פריחה

נראה שמוקדם עדיין לקבוע איך יתועד ויירשם החורף של שנת 2019 בקורות העיתים, אבל את האביב המיוחד של השנה הזו יזכרו קרוב לוודאי חובבי הבוטניקה והפרחים - ה"פרחנולוגים" של הערבה - עד אחרון ימיהם. רצף מיוחד של אירועי גשם בתזמון מדויק העיר וכישף את "בנק הזרעים" ששכב בסבלנות באדמה הטובה וסחף אותו לריקוד הורה של צבעים וריחות. חגיגה גדולה. השפעה מיוחדת על נשמתו של האדם יש לה לפריחה ואת זאת היטיב לתאר משורר הטבע הארצישראלי המובהק ע. הלל:

ובחמישי לחדש אדר פרח עלי העולם
בסערה,
נאני זרקתי אל פתחתו צלוף בפשמים
השמיים,
ושמעת את כל פרחי האור ואת צלולי-
המים קוראים לי בשמי:
הנה, הנה!
- אין ספק שחשבונני פרפר, או אפטר
התפגנו אל נשמתו בלבד...

ועוד הוסיף וכתב במילותיו הנפלאות:

בטח נראיתי מגןך בעיני הספרים
שבילקוטי
אבל מה יודעים הספרים על העולם בחוץ,
בחמישי באדר...

מה יודעים הם על תחריות הריצה בין
הקרפסים הצהבים
והפלגניות האדמות...

הוי, כמה מגןך להיות ספרים ביום פצה,
ביום פצה נפלא להיות משהו.
ונפלא להיות טרף לפריחה המסתערת...

(בסיבוב כפר סבא / ע. הלל)

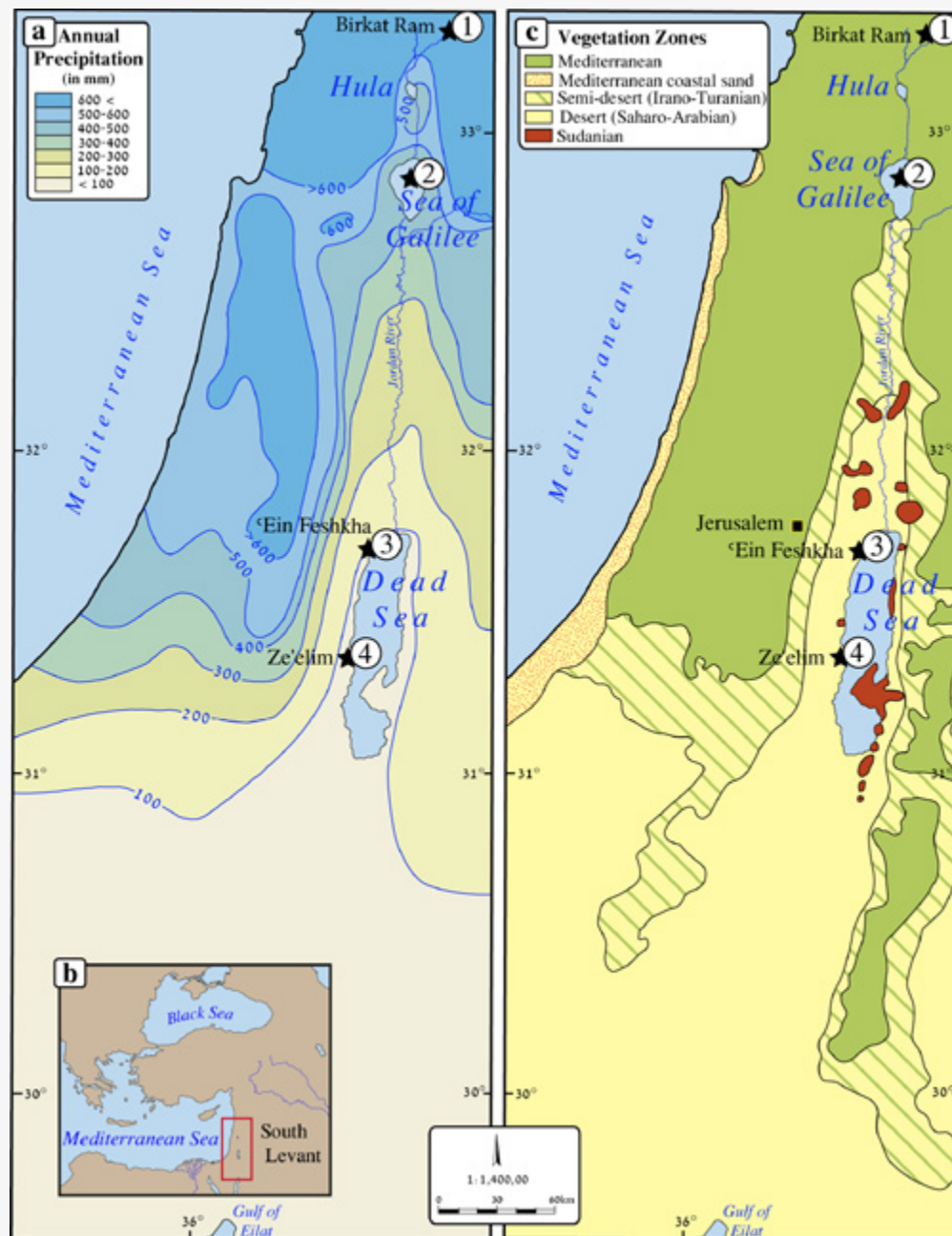
ואולם בנושא הזה דווקא, שגה המשורר רב הכישרון: גם עבור ה"ספרים" - המחקרים והחוקרים שכותבים אותם - הפריחה היא חגיגה גדולה. גרגרי אבקת הפרחים - הפולן (pollen) - הנושאים את תאי המין הזכריים של הפרחים נישאים בעזרת החרקים המאביקים, המים והרוח, צונחים ומצטברים כמשקעים על פני הקרקע. דופן התא של גרגרי הפולן עשוי מספורופולנין (sporopollenin) החומר האורגני העמיד ביותר בטבע ועל כן הם משתמרים באופן יוצא מן הכלל, במיוחד בגופי המים הגדולים שתהליכי החמצון בהם איטיים

מאוד, וכך מצטברים ונשמרים משקעי הפולן בקרקעית האגמים. שם, בחשיכת התהומות הרטובה, מצטברות ומתאבנות עונות הפריחה הקדומות לקפסולות מידע יקרות ערך שיש בהן להעיד על שינוי באופי הצמחייה הקדומה ועל תהפוכות האקלים.

דגימות המשקעים מקרקעית האגמים נקדחות ומסוננות על ידי החוקרים בתהליכים כימיים ופיזיקליים, גרגרי האבקה המאובנים מופרדים משאר מרכיבי המשקע, מזוהים במיקרוסקופ ונספרים. את כל התהליך הסיזיפי הזה אוגרים למידע סטטיסטי. מגמות שמעידות על השחנה והתחממות באזורנו הן ירידה בהיקף צמחיית היער והחורש (בעיקר עצי האלון והאלה) מחד ועלייה בשכיחותם של העצים הזיתיים (שאינם

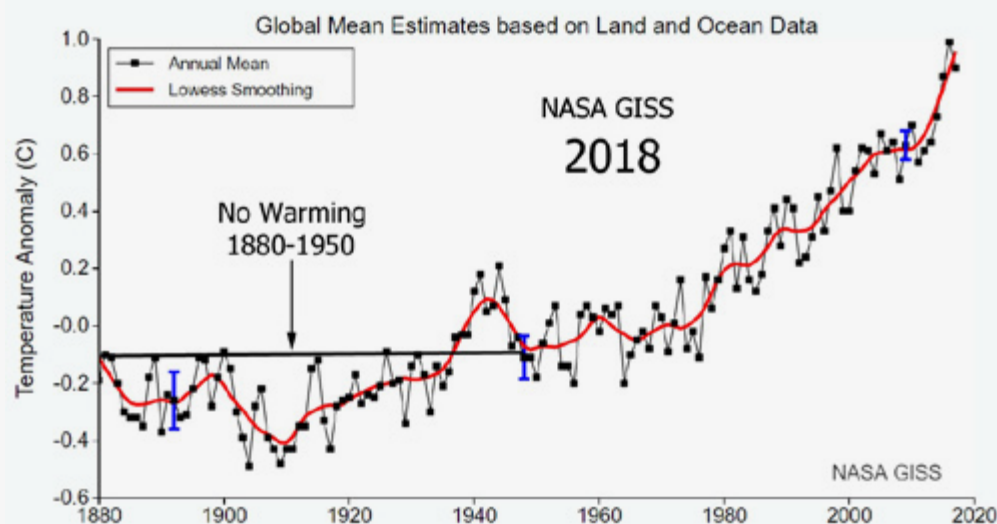
פורחים בטמפרטורות נמוכות) ובהיקף צמחיית הבתה והשיחים (בעיקר הלענה) מאידך.

בשכבר הימים הייתה הפלינולוגיה - המדע העוסק במחקר האבקנים - מדע עזר שנעשה בו שימוש בעיקר בפרהיסטוריה ובחקר שינויים ארוכי טווח שבין עידנים בני אלפי שנים. בשנים האחרונות השתפרה רזולוציית הבדיקה, וכיום מסתייעים החוקרים בפלינולוגיה לבדיקת שאלות היסטוריות בטווחי זמן של כמה עשרות שנים. הפלינולוגית דפנה לנגוט יחד עם הארכיאולוג ישראל פינקלשטיין מאוניברסיטת תל אביב ניהלו במהלך העשור הקודם מחקר פורץ דרך בתחום הזה. במחקר נבחנו גלילים של משקעים שנקדחו והוצאו

(langoth et al 2015: 218)

מפה המציגה את מיקום קידוחי הבדיקה בים המלח, בכנרת ובברכת רם ואת החפיפה בין אופי הצמחייה ופריסת המשקעים

<https://earthobservatory.nasa.gov/images/144510/2018>

מתוך אתר נאסא

של ההתחממות הגלובלית, ובעיקר אני מעדיף לקוות לטוב ולהשתכר מיופייה של הפריחה.

בנסיבות אחרות לגמרי כתב לפני למעלה מארבעים שנה משורר הלום צער את המילים האלו על ילדים, על הארץ, על פריחה ועל תקווה:

רציתי להשאיר אחרי בצוק העתים
ודי קצור על אהבת רתם ועל הצרף
בכתובת שירים. חשבתי שיפי יוכל להגן
עלינו

ועל הילדים מאש ומקרח
שאותה פסיפה עדינה של פרח לארץ הצרף
והארץ האחת שנשארה
ורתם חולות מדברי ופיזו הנורא, חשבתי.

(והרתם היה מלבין/ נתן יונתן)

על הידע הרב שחלקה איתי ועל האפשרות להשתמש באיורים ובמידע ממחקריה, אני מבקש להודות לדוקטור דפנה לנגוט מאוניברסיטת תל אביב.

צילום: רועי גלילי

שכרון המדבר

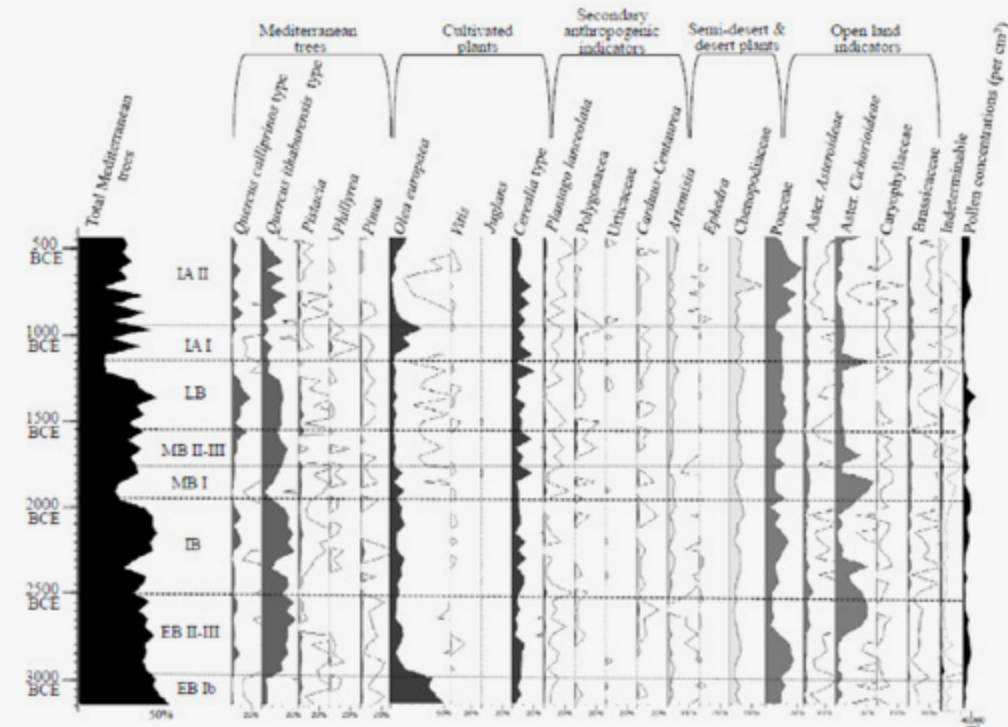
והבחין בתהליכי ההתחממות הגלובליים הרבה לפני שהרעיון הזה היה ל"בון טון" במחקר.

אריה, שהיה איש שיחה חביב ומרתק, גר בשכנות לבית הוריי, וכשהייתי ילד שוחחתי איתו לא אחת על הנושאים האלו בסקרנות נטולת חשש. היום כשאני משוחח עם ילדי ועם אנשים צעירים בכלל על הנושאים האלו, אני מוצא שהם מדאיגים אותי יותר מכפי שהם מדאיגים אותם, ואינני יודע אם הורים לילדים מודאגים יותר או שמא אנשים צעירים מודאגים פחות... בראשיתו של האביב הנהדר הזה אני מעדיף לחשוב שאולי אולי, מבשר החורף הטוב של שנת 2018-2019 על סופה

מקרקעית ים המלח, ברכת רם וימת הכנרת במקטעים שמייצגים טווחי זמן של כ-40 שנה.

ממצאי המחקר היו מאלפים והצביעו על משבר אקלימי חריף, תקופת יובש והתחממות שהתרחשה בסוף תקופת הברונזה. לפני כ-3200 שנה. השפעותיו של המשבר הזה היו דרמטיות, ולדעתם של שני החוקרים, היו הן שגרמו להתמוטטותן של ממלכות המזרח הקדום בראשית תקופת הברזל (ולהקמתן של ממלכות ישראל ויהודה).

על אף שביעות הרצון המתבקשת מהשפעתן החיובית של תהפוכות האקלים על הולדתו של עמנו, מדאיג להתבונן במשקפיים האלו ובפרופורציות ההתרחשויות הכבירות האלו, בשינויי האקלים שאותם אנו חווים בימים אלו. סוכנות החלל האמריקנית נאס"א (NASA) פרסמה ממש לאחרונה, נתונים חדשים ומדאיגים על אודות ההתחממות הגלובלית בשבעים השנים האחרונות ובמיוחד באזור המזרח התיכון ובקטבים, אזורים שחוו בתקופה הזו עלייה ממוצעת של למעלה מ-2 מעלות צלזיוס. לא מעט חוקרים סבורים שתהליכי ההשחנה האלו והפגיעה האנושה שנגרמה בגנים לחקלאות ולחקלאים, הם הרקע להתרחשויות ה"אביב הערבי". בראשם של החוקרים האלו עומד ההידרולוג אריה איסר מאוניברסיטת בן גוריון, "אבי" הגישה הנאו-דטרמיניסטית (הסביבתית) לניתוח ההיסטוריה. כבר שנים רבות מאמין אריה ששינויי האקלים הם הווקטור המרכזי בהיווצרותם של שינויים היסטוריים

דיאגרמה פלינולוגית בה מוצגים שינויי האקלים באזורנו כפונקציה של השינוי בהרכב הצומח (langoth et al 2015: 222)

אומרים שהיה פה שמח

רינת רוזנברג

גם לזקני הערבה לא זכור שפע הפריחות הנראות השנה ומפריחות את המדבר. העוצמה והשפע בכל פינה הם חריגים וחסרי תקדים. אחרוג הפעם מהעיסוק במה שהיה ובמקום זאת אביא מעט מהפריחות והצבעים של חורף-אביב 2019 בערבה.

צילום: איה שונר

פריחה בנחל עשוש בדרך להר נשפה

צילום: נינה שחם

חומעה ורודה

צילום: רינת רוזנברג

יחנוק המלחות, טוריים מדבריים

עשה זאת בעצמך

זיוה עמית

אריזה למשלוח מנות

החומרים הדרושים (תמונה 1):

• 4 ניירות צבעוניים קשיחים (בגודל A4 לפחות)

• מחוגה או צלחת לסרטוט (גודל הדף וגודל הצלחת שתבחרו ישפיע על גודל משלוח המנות שאתם מכינים)

• דבק נוזלי שקוף או אקדח דבק חם

• מספריים

• מחורר

• סרט בד צבעוני

הוראות הכנה:

ציירו עיגול על אחד הניירות בעזרת מחוגה

או צלחת (תמונה 2).

גזרו את העיגול שציירתם וקפלו אותו לחצי (תמונה 3).

חזרו על הפעולה גם בשלושת הניירות הנוספים, כך שיהיו לכם ארבעה חצאי עיגול צבעוניים (תמונה 4).

הניחו את ארבעת העיגולים המקופלים על משטח ישר, כך שקצה רדיוס של חצי עיגול אחד מונח על קצה רדיוס של חצי עיגול אחר. שימו לב שנוצר מעין ריבוע (תמונה 5).

הדביקו את "הריבוע" שנוצר בשכבות הרדיוסים זה לזה (תמונה 6).

קפלו את החלק השני של כל עיגול (זה שאינו מודבק) בצורת שתי וערב, כך שתתקבל אריזה סגורה, אך עדיין לא מהודקת (תמונה 7).

בעזרת מחורר חוררו בפינה של כל חצי עיגול חור קטן, דרכו השחילו סרט בד צבעוני וקשרו אותו (תמונה 8).

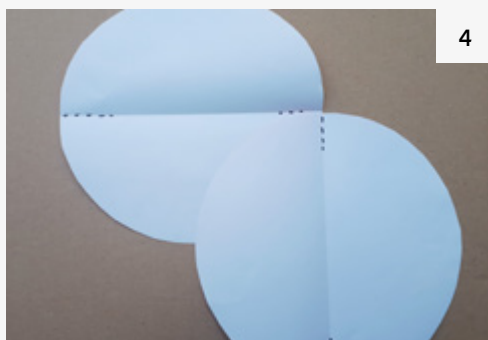
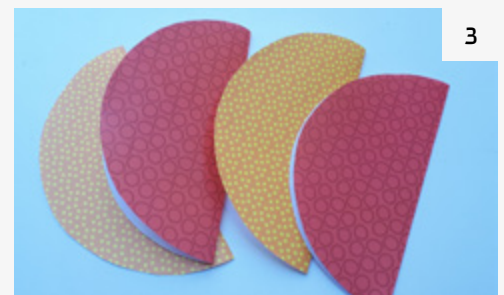
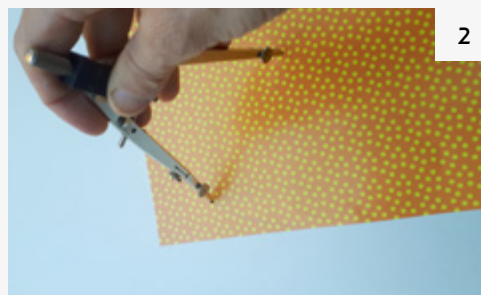
כעת נותר לפתוח ולהכניס ממתקים וברכה, לסגור ולקשור שוב (תמונה 9).

בהצלחה וחג שמח ומתוק.

אשמח לעזור בכל שאלה.

זיו היצירה, זיוה עמית

052-8666223

שירה

אורנה טל

חינוך, חיוך ובחירות

יום אחד היא החליטה להיות מורה.
שר החינוך שדקדק בתעודות ובמייצ"בים,
לא הנפיק לה תעודה, וגם לא הכשרים.
(שהלוא שרבוטים דלים של מילים
אינם שווים לעיסוק במשוואות של מספרים).
היא הבטיחה לשר
שיום יבוא
והיא תשלים השכלה,
ואולי הכנסה.
ובינתיים בכל הבקרים שזרחו במדבר
היא עטפה את גופה
בז'קט של מורה מחויט וגם צר.
שר הדתות התקין מזוזה לבנה
על משקופה,
והיא נשקה אותה
בבואה,
וגם בצאתה.
שר האנרגיה שלח לה מכתב עמוס טבלאות,
בהן הוא מפציר בה לכבות מכשירים חשמליים וגם את האורות.
שרת התרבות,
שרצתה "התחדשות"
כתבה לה בווטסאפ קצר וישיר
שאת חלפי וביאליק אסור לה לשיר.
היא הורתה לה ללבוש שמלה ארוכה
עם חומה לבנה של עיר הבירה.
ואחר כך הוסיפה בלי בוש וכלימה,
להשליך אל הפח בכיתה
את כל הספרים
של גדולי האומה.
שר הבריאות כתב לה לקבל בזמן חיסונים,
להפסיק להתעטש,
וגם לא להטריד בראש את צבא הכינים.
שרת המשפטים צייצה לה בטוויטר
לא לעשות לעולם עניינים.
(עניינים של מה?
היא חשבה בליבה,
אך שרת המשפטים
לא הצליחה לנסח בשבילה
תשובה מתאימה).

שר החקלאות כתב לה לשתול בערוגת הכיתה
פלפל ועגבניות,
ולנסות לשווק בזמנה החופשי למדינות רחוקות.
שר האוצר שלח לה מייל כועס ורגזן,
שתפסיק לחשוב מחשבות מטרידות
על חיים של קבצן.
הוא הוסיף לה אימוג'י חייכן
והורה לה לצאת לעבוד שעות נוספות,
כדי למלא בארנק הקטן
עוד חמישה מטבעות.
השרה ל"שוויון חברתי" אמרה לה
לעולם לא לחפש בעולם "שוויונות",
כי זה מזכיר לה חיפוש
של זהב בתוך הרים של חולות.
היא הקשיבה דרוכה לכל השרים,
אך לעיתים לא הבינה את המילים
שאותן הם אומרים.
ואז ניגש אליה תלמיד קטן וחכם
ואמר לה בשקט בשקט -
שהוא זקוק לחיבוק גדול וגם חם.
היא עטפה את גופו הקטן,
והטמינה ראשה בחיקו.
"אהיה כאן תמיד בשבילך", היא אמרה בלחישה,
"עד שתגדל, או עד שאדע להסביר גם לך
כיצד מתהלכים במדינה מוזרה".
הילדון הקטן לא הבין למה התכוונה המורה,
אך חייך חיוך גדול
במיוחד בשבילה.
"תכף יהיו כאן בחירות", היא ניסתה להסביר,
אך הוא (וגם היא),
הסתכלו מסביב.
הם אחזו בידים צבעים בגוונים של סגול, ורוד וכחול,
וישבו מול הדף
לצייר עולם
עשוי
ממכחול.

חיים ברשת

מורה נבוכים לחיים המקוונים

גילה טל

שם ועזות

נכון. פה ושם יש ידיעות שראוי להעביר. למשל: מספר טלפון אמיתי של אנשים טובים שעוזרים למי שנתקע בדרך, או ידיעה נכונה על מצלמות חדשות שהותקנו בדרכים ומכריחות אותנו להיזהר יותר (אולי יועיל למי שלא הבין עד עכשיו שמסוכן לסמס תוך כדי נהיגה...).

מסתבר, שגם את השמועות הנכונות - מיותר להעביר. בקשר לזה, אני אוהבת לספר סיפור מימי הווירוסים העליזים. היו וירוסים שעברו דרך המיילים, (היום זה נדיר, כיוון שאין כמעט תיבת מייל שאינה מוגנת מפני וירוסים) חלקם היו נבזיים ביותר. לא, הם לא העלו באש את הדיסק הקשיח (עוד שמועה מגוחכת) אבל בהחלט גרמו נזק לא קטן, כמו למשל וירוס, שגרסה שלו עדיין קיימת, אשר מצפין את כל התמונות וקבצי הטקסט שבמחשב הנגוע ודורש כופר של אלפי דולרים כדי לשחרר את הקבצים המוצפנים.

באותם ימים נשלחו מיילים שהזהירו מפני וירוסים. חלקם מפוברקים ומטופשים כמו זה, שיש לו גם גרסה חדשה: **"אזהרה חמורה! אנא קראו והעבירו לכל מי שאתם יכולים במהירות האפשרית. עליכם להיזהר בימים הקרובים. אל תענו למספר הטלפון ***** לא הודעות ולא וואצאפ. כלום!!!! בשום מקרה. זהו וירוס הפותח את תמונת הגלויה השורפת את כל הדיסק הקשיח שלכם".** לצד אלה היו גם אזהרות מבוססות, כמו האזהרה על וירוס, שהגיע דרך הודעת מייל וגרם נזק, לרוב בלתי הפיך, לחומר יקר ערך. לרוב האזהרות היו באנגלית ואנשים כמעט לא התייחסו אליהן. גם אני קיבלתי אזהרה מפני הווירוס, בדקתי ומצאתי שהוא אכן וירוס אמיתי, אבל למרבה האירוניה, לא עבר יום והמחשב של זו ששלחה לי את ההודעה

פעם, כששאלתי מישהי מדוע העבירה הודעה ממש לא הגיונית, היא ענתה לי: "עדיף להיזהר. איזה נזק זה כבר עושה?" ובכן, זה עושה נזק, בהחלט - מגביר את העמימות ברשת, שהיא גדולה גם ככה, מגדיל את כמות הספאם, ובוודאי עושה נזק למוניטין שלכם אצל מי שמבין שאלו סתם שמועות לא מבוססות. עוד חברים נופלים בפח הזה - והשמועות מוסיפות להתגלגל ואף צוברות תאוצה. זאת ועוד: כבר היו מקרים - בעיקר בתקופות של מלחמה או מתיחות, של שמועות לא מבוססות שיצרו חרדה ובהלה מיותרות. החיים שלנו לחוצים ומתוחים גם ככה - לשם מה להוסיף? הדוגמאות הללו קצת דרמטיות. "אנחנו לא מעבירים הודעות כאלו!" אתם אומרים בביטחון. אבל מתי לאחרונה העברתם הודעה שלא הייתה ולא נבראה על ילד חולה סרטן שזקוק לתרומה, או על מישהו שנעלם לפני שנה וכבר מזמן נמצא, או לא עלינו, כבר לא איתנו? יש שיטענו - חלק מהידיעות הללו נכונות, חשוב שידעו!

שבע נשים מתו אחרי ששאפו דוגמיות בושם שקיבלו בדואר...

זה הגיע שוב, הפעם בוואטסאפ. גם הפעם חתומה על המכתב רופאה בכירה בבית חולים שניידר ושוב, עשרות ומאות אנשים מעבירים את הידיעה הכוזבת ומגדילים את כמות הספאם ברשת.

רגע לפני שאתם לוחצים על "העבר אל..." עצרו לרגע ושאלו את עצמכם: מתי בפעם האחרונה קיבלתם דוגמיות בושם בדואר? לפני שנים, כששאלו אותי אם מדובר במידע אמיתי, אמרתי: אם אתם מקבלים דוגמיות בושם בדואר, תעבירו אליי... למרבה האכזבה, לא קיבלתי אפילו דוגמית אחת קטנה...

ידיעה אחרת שחוזרת שוב ושוב, מסבירה מה לעשות אם זורקים ביצים על חלון הרכב שלכם. מתי בפעם האחרונה זרקו ביצים על חלון הרכב שלכם, או שמעתם על מישהו שזה קרה לו?

קישורים חשובים

לעומת שמועות וסיפורי אימה מפוברקים, הנה שני קישורים שאפשר ואולי אף כדאי להעביר:

■ ידידים בדרכים <https://yedidim-il.org>

■ מצלמות מסוג חדש

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5193725,00.html>

קישורים נוספים המוזכרים בכתבה

■ אתר "לא רלוונטי" <https://irrelevant.org.il>

■ על פייק ניוז מתוך הספר "קוד סמוי" של יובל דרור

<https://www.the7eye.org.il/315980>

Fake News

מוצרים שהם לא באמת צריכים. ללמדך שאם אתה מסתכל סביב ולא מוצא את הפראייר, כנראה שהפראייר הוא אתה, כלומר אתם, כלומר אנחנו. (יובל דרור / "קוד סמוי").

על הדרך שבה הידיעות מופצות, איך הן משמשות מקור לרווחים וכיצד קורה שהגולשים לא מצליחים לעלות על התרמית - בפרק מהספר של יובל דרור (ראו מטה ב"קישורים חשובים"). דוגמה לשמועות שגורמות נזק: דוגמיות הבושם באתר "לא רלוונטי" <https://irrelevant.org.il/2003/06/15/5>

הכתבה עוסקת בהפצת מידע מוטעה מתוך תמימות, ללא כוונת זדון, אך לא תמיד זה המצב. תופעה מטרידה יותר היא הפצת ידיעות חדשותיות מפוברקות - "פייק ניוז" - בכוונה תחילה, למטרות רווח כלכלי או פוליטי (שזה לפעמים זהה...). "הניצול של יצר המציצנות ושל הנטייה שלנו לשטחיות באמצעות תכנים והגשה סנסציוניים מוביל למצב שבו כמעט כל המעורבים בתעשייה הזאת מרוויחים הרבה מאוד כסף, חוץ מהגולשים שקוראים על אירועים שלא היו ולא נבראו, ששוהים בסביבה ששואבת מהם מידע ושנחשפים למסרים פרסומיים שמנסים לדחוף להם

עם האזהרה - נדבק באותו וירוס. שאלתי אותה: "איך קרה שנדבקת? הרי שלחת לי את האזהרה רק אתמול?" "לא ממש קראתי", הייתה התשובה. "סתם העברתי הלאה..." וזה בדיוק העניין. ההודעות האמיתיות הן הרבה פחות "סקסיות" ומאוד טכניות. אנשים לא באמת קוראים אותן, אבל מעבירים, שיהיה... אם אתם מעבירים הודעה, לפחות קראו אותה בעיון.

לפני שלוחצים על "העבר", כדאי לבדוק. אפשר לבדוק? בוודאי!

איך לבדוק:

אפשר פשוט לחפש את השמועה באינטרנט. למשל: "דוגמיות בושם רעילות". במקרה הזה זה ממש קל - נסו ותיווכחו. במקרים אחרים יותר מסובך, ואולי אתם לא יודעים מה לחפש. יש מי שעשה את העבודה עבורנו ואפילו התקשר למספרי הטלפון המפורסמים בהודעות: **האתר "לא רלוונטי"**.

ההודעה בעניין דוגמיות הבושם זוכה שם למקום מכובד - היא נמצאת באתר כבר משנת 2002! אם תחפשו במנוע החיפוש באתר "לא רלוונטי" את המילה "ביצים" תמצאו גם את השמועה בעניין זריקת ביצים על החלון. (בכותרת "זהירות שיטת שוד חדשה") מפעיל האתר טרח ובדק ואף מדגים בצורה משעשעת את התוצאה בתמונות.

לסיכום, לרוב נכון לא להעביר שמועות שעוברות ברשת. ככל שהן חמורות וכמות מילות האזהרה בהן רבה יותר - כך רב הסיכוי שהן מפוברקות.

לפני שאתם מעבירים הודעה:

קראו בעיון את ההודעה. אל תעבירו הודעה שלא קראתם או לא הבנתם. בדקו ברשת ובאתר "לא רלוונטי". אם יש ספק - אין ספק - עדיף לא להעביר.

שאלות? בהירות? נושאים שאתם מבקשים שאכתוב עליהם?

לכל דבר - כתבו לי: gilat@arava.co.il

לא רלוונטי

חנן כהן מגיב על מכתבי שרשרת ושמועות דואר אלקטרוני

"דוגמיות רעילות של בושם הופצו בדואר"

ברשת מחשבים של צה"ל הופץ אתמול מכתב אזהרה, בו נטען כי דוגמיות רעילות של קרם לחות ובושם הופצו בדואר. המכתב הופץ על ידי קצינת החינוך של בסיס חיל האוויר בדרום, שקיבלה את המידע מאמה. עוד נכתב באזהרה, כי מספר נשים נפגעו מהדוגמיות וכי נדרשי ביטחון וחששים להפיץ את הדיועה, כדי לא לזרז בלה בציבור. גורמים בצה"ל: "הדיועה ברשת זו נשלחה ברשת המנימית בבסיס חיל האוויר בדרום. לא ידועה מהימנות המידע". בתוך כך, לדואר המרכזי בתל אביב הגיעה אתמול בבוקר מעטפה חשודה ובתוכה אבקה לבנה. המעטפה הגיעה מאתיוויה, ככל הנראה, ואנשי ארצות הברית נקראו למקום לאחר שעובדים תלוננו על צריכות בעיניים. צוות חשדנים מטכונים של המוסד לאיכות הסביבה ניטל את החומר ולקח דגימות ממנו לבדיקה. אמיר בוחבוט ועיתים

דוגמיות רעילות של בושם המופצות בדואר (המלצה - לא להעביר)

פורסם ב 15 ביוני 2003

ההסבר:

עדכון 24 במרץ 2004: רופאה תמימה העבירה את המכתב הלאה לעשרה מחבריה ומאז העניין יצא משליטה. מכיוון שכל התארים הרפואיים שלה מופיעים בתחתית המכתב, אנשים חושבים שהמכתב אמיתי, ולא כך. הערה: המכתב הזה פורסם כאן לראשונה ב 10 בדצמבר, 2002. העברתי אותו לראש הרשימה כי הוא מאד פופולארי בימים האחרונים. השמועה ישנה וממוחזרת הנה איזכור שלה בעיתון

1. תשבץ לפורים

1. חיפש אחרי קלף את המלכה (4)
6. כאשר שר חזר ונתן סימן (3)
7. חצי קרוב משפחתו נותן תו (2)
8. צבע חוזר וגועש (4)
10. מילת שאלה מחזירה מקווה מים (2)
11. השיח שלה כשמה של אסתר (4)
14. דרכים במגילת אסתר (5)

1. בחצי המן (3) (ח')
2. רעל מחזיר תשלוּם (2)
3. במגילת אסתר חיפּש 300 (3)
5. חג שני קטן (5)
7. עץ לא בנוח (3)
9. משנכנס עץ מרבים בשמחה..(3)
11. נסתרִים מחזירִים שאלה (2)
12. ספירת דם מקבעת (2) (ר"ת)
13. הכה כך בחזרה (2)

2. תפזורת לפורים

פורים, רעשן, ליצן, אדר, פרשנדתא, עדלאידע, קרנבל, תחפושת, אסתר, ושתי, מרדכי, אחשוורוש, המן, משתה, מסכה

תשובות והסברים לתשבץ מוח צעיר

[illegible]

81. אַלעס (אָלעס מוטאָר אַלעס)
 82. אַלעס
 83. אַלעס (אַלעס מוטאָר אַלעס)
 84. אַלעס (אַלעס מוטאָר אַלעס)
 85. אַלעס (אַלעס מוטאָר אַלעס)
 86. אַלעס (אַלעס מוטאָר אַלעס)
 87. אַלעס (אַלעס מוטאָר אַלעס)
 88. אַלעס (אַלעס מוטאָר אַלעס)
 89. אַלעס (אַלעס מוטאָר אַלעס)
 90. אַלעס (אַלעס מוטאָר אַלעס)

14/4

דוט והקנגורו
תיאטרון באר שבע לילדים ונוער
אולם רוזנטל

יום א' | 17:30 | ₪ 35

4-5/4

יומיימחול
יומייים של מופעי מחול
מרכז קהילה ערבה

יום ה'ו'

24/03

אירוע יום האישה
"פוגשים תרבויות"
מרכז קהילה ערבה

יום א' | 18:00 | בתשלום

14/5

קח את אבא שלך, ולך לעזאזל
תיאטרון הבימה
אולם רוזנטל

יום ג' | 20:45 | ₪ 120

9/5

הערבה חוגגת עצמאות
על הדשא בספיר

יום ה' | כניסה חופשית

30/4

יהודים פעם שליטת
סינמטק ערבה
אולם רוזנטל

יום ג' | 18:00 | ₪ 45

פעילויות פסח 2019

16-18/4

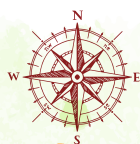
טיול פסח מחוז' לביתות ז-ח

פעילות ניווט ואתגר בגבעות השפלה
המוריקות, לינה ביער המגינים

מחיר: 450 ₪

הרשמה באתר עד ה-4/4

פרטים נוספים אצל המדב"ם

14-15/4

טיול פסח אזורי לביתות ד-ו

מסלולי טיול באזור שדה בוקר
לינה בחאן שיירות

מחיר: 250 ₪

הרשמה באתר עד ה-24/3

פרטים נוספים אצל המדב"ם

14-18/4

קייטנות פסח לביתות א-ג

עולמם המופלא של החרקים והזוחלים
טיולים וסדנאות חווייתיות

מחיר: 100 ₪ בלבד למשתתף

הרשמה באתר עד ה-30/3

פרטים נוספים אצל גליה קפ
mada@arava.co.il

